

ELŐFIZETÉS

HÍLYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HÍRDETÉSEK:
1-hasábos petít sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 15 fillér.

Nyitónyi petít sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, május 4.

Mai számunk főbb közleményei:

- A facsegő Polónyi.
- Báró Bohus László ünneplése.
- Az új török szultán programja.
- Kifogások a gyermekkorház ellen.
- Színházi viszonyok Aradon.
- Gyilkossági kísérlet két uriaszony ellen.
- Megakadályozott vasuti karamból.
- Szele József Aradon.
- Az aradi királyi ügyész A Yildiz-kioszkban.
- Tarkaságok.

A részvényes főherceg.

Arad, május 3

A pénznek nincsen rangja. Az ezer koronás délceg nőalakja ugyan büszke méltósággal nézheti le a tíz koronás bankjegy szende angyalfejét, de azért a pénzen nem változtat az, hogy ki viseli, ki kapja, ki adja. A tíz koronás nem növekszik értékben, ha hétágu ezüstmonogrammos pénztárcában nyese, s az ezerkoronás se esik diszázióba, ha a parasztgazda nyakára kötött, kócos vászonzacskóban gyűrődik. E szerint az az ötvenezer korona, amelyet az aradi pamutszövő gyár részvénytőkéjéből József királyi herceg jegyzett, az érték szempontjából nem jelentősebb más ötvenezer koronánál, amelyet rangtalan polgárok írogattak alá. A gyár pénztárában nem teszik külön trésorba ezt az ötvenezer koronát, sőt némi bátorsággal azt is meg lehet állapítani, hogy a gyár e nélkül az öt-

venezer korona nélkül is meglett volna.

De csorba nem esik a legszélső demokrata gondolkodáson, ha megállapítjuk, hogy ennek az ötvenezer koronás részvényjegyzésnek több értéke van az érdekességnél. Sőt a vidék nagy gyáralapítási akciójának egyik legnevezetesebb eseménye és nem muszáj okvetlen hiperlojálisnak lenni, hogy az ember annak fontosságát megismerje.

A főherceg, mint részvényes, ez magában még nem új dolog. Az uralkodóház tagjainak vagyona részben értékpapirokból áll, s ez értékpapírok között biztosan vannak különféle „címletek”, amelyek a vagyonnak ép olyan kamatoztatását jelentik, mint a földbirtok, az erdő, a bérház és a takarékbetét. Az sem új egészen, hogy az uralkodóház tagja iparvállalatban legyen részes. Frigyes főhercegnek nagyszabású vasművei vannak, amelyek üzleti lebonyolítását is a főherceg alkalmazottai végzik.

A pamutgyár nevezetes részvényaláírása azért új, mert a főherceg egy új iparvállalat létesítésében vállalt részt, amely az ő birtokának szomszédságában épül, amelyhez tehát bizonyos közössége van. S ezzel a részvényjegyzéssel a főherceg közelebb jutott Aradhoz, mintha egy hétig ünneplő fogadtatás és lobogós parádé kíséretében itt lett volna. Bizonyára máskor is volt eset arra, hogy jóté-

kony célra, mulatságok felülfizetéseire s hasonló ügyekre adott, kisebb-nagyobb összegeket, ha Aradról kérték. De az a noblesz megnyilatkozása volt, amely az emberbaráti „pump” előtt, ha akarna se térhetne ki. Itt azonban nem adományról van szó, hanem érdekeltég-vállalásról, oly összeg erejéig, amelyet fond perduként egy királyi herceg se kockáztat. Természetesen, erről szó sincs, a főherceg ötvenezer koronája ép olyan célszerű befektetés, mint a több milliós alap-tőke egyéb része.

Ez az új a dologban. A főherceg kötelességet szentesített ezzel az aláírással; azt, hogy az uralkodóház tagjainak, akik a monarkia egyik vagy másik nemzetével egygyé akarnak olvadni, nem elegendő ezt szóval hirdetni, sőt az se elég, ha a monarkia-
nak illető részén földbirtokuk van, amelyet gazdáltatnak és amelyen vadásznak; az is kevés, ha a kulturális és jótékony mozgalmakat támogatják. Hanem közösséget és érdekeltéget kell vállalniok az illető nemzet gazdasági törekvéseivel is. Magyarország a nagyipar létesítésének érzi a szükségét. Az fog-e bebizonyosodni, hogy önálló vám nélkül nem lehet iparbőség vagy pedig az ellenkezője: hogy a gyárak szaporítása fogja az önálló vám területet önként meghozni, ez mellékes abban a törekvésben, a mely gyárkérmények szaporításában látja a nemzet jövőjét. S abban a pillanat

Vámbery Armin

az új szultánról és az ifju törökökről.

*

Abdul Hamid megbukott s vele buktak mindazok, akik az ő kétszínű, hazugságokkal és árulással telt uralmának oszlopai voltak. Kiamil pasa, az egykori nagyvezér, már fogóságban ül s rövid időn belül követni fogják a többiek is, mindazok, akik a zsarnok szultán uralkodását támogatták. Az ozmán nép élén ma már új ember áll, Resad herceg, aki V. Mohamed néven lépett az ozmán trónra. Mohamed szultán, környezetének állítása szerint, jámbor, istenfélő, hatvanöt éves ember, aki nagyon kedveli a kertészetet és gyümölcsfákat termel. A birodalom igazi urai azonban az új törökök, akik fegyveres kézzel vették be a Yildiz-kioszkot, megfosztották trónjától Abdul-Hamidot s ma imponáló erélyességgel nyulnak bele az ország kormánykerékébe, hogy végre, alapos reformokkal, modern, alkotmányos országgá formálják Törökországot.

Egyik budapesti hírlapíró felkereste Vámbery Armin egyetemi tanárt, a világhírű tudóst, a török viszonyok legalaposabb ismerőjét, akit személyes barátság fűzött a trónjavesztett szultánhoz. Vámbery a következőket mondta el:

— Az ifju törököknek a legutóbbi napokban tanusított, nagyszabású stratégiai tudása valóban bámulatraméltó. Jezket basa, ennek a hadjáratnak a fővezére pedig Moltkeval hasonlítható csak össze, harcteknikai tudás dolgá-

ban. Ez az ember valóban zseni a hadtudomány terén. Olyan pontos beállítást, összetanultságot, amelyet az ő félnüvelt, fegyelmetlen hadseregével produkált, valóban csak ritkán tüntetnek fel a világtörténelem lapjai. Minden csapatnak ki volt jelölve a helye és mindegyik teljes pontossággal, az előre meghatározott időben, úgy érkezett el rendeltetési helyére, ahogy azt Jezket kiszámította. Egyszerre fogták körül Konstantinápolyt minden oldalról és szinte megfojtották. Mese az, hogy Abdul Hamid nem akart ellentállni, az igazság annyi, hogy nem tudott. Amilyen megrögzött zsarnok, s fanatikus reakciós volt, az utolsó csepp véréig ellentállt volna, ha a katonáinak egyáltalában lett volna idejük arra, hogy megmozduljanak. De szinte az álmot fojtották beléjük a Jezket katonái.

A török nép lusta, élehetetlen, de annál műveltebb a középosztály. Iskoláikat Németországban végzik, ahol alaposágot és nagy tudást oltanak beléjük. Jezket ez előtt Golsz basának, a török hadsereg német származású katonai nevelőjének volt a jobb keze. Személyesen ismerem és igen jó barátom. Szelid, eszű, de világosan, logikusan gondolkodó agyvelő, amelyiknek rendkívül tiszta a megítélő és kigondoló tehetsége. A tisztek egyáltalában mind nagyműveltségű, alapos katonai képzettségű emberek, akik valóban esodát művelnek azzal a lomha, napestig fetrengő török bakával. Pedig a török hadsereg csaknem kizárólag ilyen elemekből áll.

Az új szultánt, V. Mohamedet nem ismer-

em, de nem is ismeri azt senki. Nem is láthatták soha, hiszen negyven esztendő óta be zárva élt egy palotában, ahonnan kimozdulni sem volt szabad. Ha pedig valaki közelített mert volna a palotához, azonnal agyonlőtté volna. A műveltségéről, képességeiről senkinek sem lehet fogalma, de nem is valószínű, hogy valami tulságosan nagyműveltségű ember lenne hiszen negyven év óta fogalma sincs róli hogy mi történt körülötte a világban. De a török szultánok mind ilyenek. Fiatal korukban hogy senkinek utjában ne legyenek, elteszi őket láb alól, elzárják őket valami jól őrzött palotába, ahonnan aztán csak két kivételűtől van. Vagy a trón vagy a sir felé. Többnyire a sir felé.

Mohamed szultánnak a programját sem lehet tudni. Azt mondják, hogy jó ember Szegény, örül, hogy megszabadították a fogságából. De a trónon nagyon megváltoznak emberek, különösen a török trónon, ahol mindig azt teszik, amit a környezetük sug és parancsol nekik.

Ami a jövőre való reményeket illeti, az teljesen bizonytalanok. Ha az ifju-törökök t vábbi akciójuk folyamán is annyi határozottságról, elszántságról, okosságról és őszinteségről fognak tanúságot tenni, amelyet eddig megtartak, akkor övéké a jövő.

De addig még hosszú, nagyon hosszú út. Ha Európában egy csapásra meg is hódították az országot, odaát Ázsiában, a kele fanatikus, világtól elmaradt s minden újdó ságtól, szokatlanságtól, még az új, szokath

ban, a mikor József főherceg pénzén fogják az osztrák iparcikkek egy részét Magyarországból kiszorítani: akkor lesz ő a legérdemesebb a magyar főherceg névre.

S Aradra se jelentéktelen, hogy az uralkodó ház egy tagja ép egy aradi vállalat szervezésében vesz ily határozó részt. A kisjenői birtok ura ezzel a legkomolyabb jelét adta a vármegye székhelye iránt való érdeklődésének, a mely még nagyon gazdagon kamatozó tőkéje lehet a városnak. A mikor a vidéki városok oly annyira törik magukat a hatalmon levő államférfiak, politikusok kegye iránt, akkor a főherceg barátsága Aradot irigylendővé is teheti. Csak okosan éljenek vele.

A fecsegő Polónyi.

Mit mondott Wekerle?

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, május 3

Tegnapelőtt Polónyi Géza meglátogatta Wekerle Sándort a főváros valamely lokális ügyében. Szó került közöttük a politikáról is. Polónyi tegnap este a Saskörben fölfujva, s kiszinezve elmondta azokat, amiket Wekerle neki elbeszített. Ebből aztán kavarodás támadt, mert Polónyi Wekerle szájába olyan dolgokat adott, amelyeket a miniszterelnök nem mondott, mert azokkal megbántotta volna Andrássy Gyulát. Ez a Polónyi-féle fecsegés adott ma anyagot a politikusoknak, akik élénken tárgyalják az ügyet.

Mai hireink ezek:

Polónyi és Wekerle vitája.

A Sas-körben — mint budapesti tudósítónk jelenti — szombaton este lakomát rendeztek a kör tagjai s a lakomán Polónyi Géza volt igazságügyminiszter, pohárköszöntő alak-

szabadságtól is irtózó mohamedán törzsek között annál nehezebb lesz a munkájuk. Ott véres győzelmet kell aratniok minden egyes talpaltányi földért, vérbe kell fojtaniok minden egyes ulemának egyéni, kicsinyes érdekeit. A török papoknak a fanatizálás a fegyverük, a reakció és az elmaradottság a hatalmuk. Ha az fju-törökök a maguk eszméivel, a szabadság vágyával ép úgy tudják fanatizálni azt az évzredek óta rabszolgaságban sanyló ember-sordát, mint az ulemák a Mohamed próféta barancsaival, akkor övéké a palma.

Abdul Hamidot személyesen ismertem. Igen zivés viszony állott fenn köztünk. Nem volt kos, nem művelt ember. Elmaradott volt és korlátolt, pedig egy zsarnoknak első sorban nagyon művelt és nagylátásu embernek kell lennie. Ahhoz, hogy valódi zsarnok legyen, ész is kell, sőt csak ész, hogy mindazokat, akik alatta llanak, észszel is le tudja nyugózni, nemcsak egyveres hatalommal. De ez, szegény, korlátolt volt és műveletlen. Akkor látott életében előző vasutat, amikor most Szalonikibe vitték. (Ég is bámulta alaposan. A világ körülötte blyton fejlődött, a külföldön nevelkedett közép-sztály, a német katonaiskolákban nevelt tisztek új és új eszméket lelkesítő gondolatokat osztak magukkal, Abdul Hamid pedig ott maradt, ott járta le a világ fejlődésének napjait, mikor harminchárom évvel ezelőtt bevonult a földizbe. Körülötte pedig ott élt, hullámzott egy új, egy modern világ. Egyszer aztán összesaptak feje felett a hullámok és ő elmerült. V. Mohamed sorsát csak az ég tudja. Annak a ulesát ő maga tartja a kezében.

jában hosszabb beszédet mondott, melyben nyilatkozott az aktuális politikai kérdésekről, különösen a bankkérdésről.

— A függetlenségi párt — mondta Polónyi — már régebben elfogadott egy határozati javaslatot, melylyel kimondta, hogy a bankkérdésben parlamenti bizottság kiküldését tartja szükségesnek. A bank szó elől azonban szándékosan hagyták el ezuttal az önálló szót, holott a multban a párt mindig tántoríthatatlanul ragaszkodott az önálló, magyar jegybankhoz, aminek egyik bizonyossága az, hogy belement a kvótaemelébe, mert azt remélte, hogy ennek fejében elérheti az önálló jegybankot.

Ezután a kibontakozás eshetőségeiről beszélt. Szerinte a kormánynak egy része — a hatvanhetes elem — sürgősebbnek találta a választói jog törvénybeiktatását a bankkérdésnél, s ezzel az ürügygel akarta elodázni a bankkérdés megoldását, holott ezt a kérdést 1911-ig el kell dönteni, nehogy törvénytelen állapotba kerüljön az ország. A kormány függetlenségi tagjai ellenben ragaszkodtak a bankkérdés rögtön való megoldásához. Ez vezetett olyan konfliktusokhoz, amelyek a kormány bukását okozták.

Wekerle Sándortól beszerzett értesüléseim szerint — mondta ezután Polónyi — csak egy módon oldható meg a válság. Ha hatvanhetes alapon alakulna meg egy új, nem átmeneti jellegű kormány a következő programmal: a bankkérdés megoldását elodázzák 1917-ig, a közös bank szabadalmát erre az időre meghosszabbítják és királyi jóváhagyással elintézik a legsürgősebb kérdéseket. Ennek a kormánynak a feladata volna, hogy az önálló jegybank helyett egyelőre állami jegybankot állítson fel, nem részvénytőkéből, hanem az állam pénzéből. A bank ügyében való későbbi döntés jogát egyébként maguk a hatvanhetesek iktatták törvénybe. Most ők küzdenek a saját maguk alkotta törvények ellen s előáll az a helyzet, hogy a függetlenségi pártnak kell megvédenie a hatvanhetes törvényeket a hatvanhetes pártokkal szemben. A jövő miniszterelnök — fejezte be szavait Polónyi — Wekerle Sándor, mert csak ő bírja a korona és a nép bizalmát egyaránt és csak ő képes rá, hogy az ilyen nagy feladat megoldására vállalkozzék.

A beszéd után a társaság, melyben a főváros számos előkelősége vett részt, a késő éjjeli órákig együtt maradt.

Wekerle válasza.

Wekerle Sándor miniszterelnök Polónyi beszédére vonatkozólag ma egy hírlapíró előtt a következő érdekes kijelentést tette:

— Sajnálom, hogy ily zavaros politikai helyzetben, személyemmel vonatkozásban olyan nyilatkozat történt, amely nem a helyzet tisztázására, hanem annak összebonyolítására vezet. Általában politikai nézeteimet minden politikussal közölni szoktam, így miután Polónyi Géza engem nem politikai ügyben, hanem fővárosi házépítési ügyben látogatott meg, a politikai kérdéssről vele is beszélgettem. Ezt azonban nem azzal a céllal tettem, hogy azok a nagy nyilvánosság előtt más kérdéssel kapcsolatosan („a közvélemény tájékoztatása végett“) köztudomásra hozassanak. Miután a politikai nyilatkozataim megtételét magamnak kell fenntartanom, sejtelmem se lehet arról, hogy azok az én nevemben, illetőleg reám való hivatkozással nyilvánosságra fognak hozatni. Én a Polónyi képviselő ur beszédében felhozott kérdések nagy részéről, egyáltalában nem folytattam politikai eszmecsere-t. Beszélünk a készfizetésekről, a vámvonalakról, a

katonai engedményekről, de senkinek sem mondtam, hogy egyáltalán miniszterelnök maradok és azt sem, hogy a függetlenségi pártból alakult kabinet élén a kormányzást elvállalom. Sem az alkotmánypárt, sem Andrássy belügyminiszter személye ellen soha sem nyilatkoztam és a választó-jog kérdésében épp úgy, mint a kabinet valamennyi tagja szolidárisan elfogadtam Andrássy álláspontját. Csak sajnálhatom, hogy a nyilvánosság előtt tudtom nélkül nyilatkozatok tétetnek nevemben, melyekből épp ellenkezőjét lehet következtetni és melyek nem alkalmasak arra, hogy a szükséges egyetértést támogassák, melyre pedig viszonyaink között nagy szükség van, hanem sokkal inkább arra, hogy újabb félreértés alapjául szolgáljon.

Éjjel jelentik még: Politikai körökben ma azt a hírt terjesztették, hogy Andrássy gróf, ha Wekerle válasz nélkül hagyja Polónyi beszédét, a mai minisztertanácsra nem ment volna el, ami a konzekvencia levonását jelenti. Ezért tartotta szükségesnek Wekerle, hogy nyilatkozzék. Ellenőrizhetlen forrásból jelentik késő éjjel, hogy Polónyi, Wekerle és Széll Kálmán a Park-klubban hosszabb ideig tanácskoztak.

Miniszterek tanácskozása.

Budapesti tudósítónk jelenti: Wekerle Sándor miniszterelnök ma délelőtt a kereskedelemügyi miniszteriumban felkereste Kossuth Ferencet, akivel ötnegyed óra hosszáig tanácskozott. Alig távozott el Wekerle, a mikor Apponyi Albert, majd Justh Gyula kereste fel Kossuthot. A három államférfiu hosszabb ideig tanácskozott egymással. Apponyi eltávazása után Kossuth tovább folytatta tanácskozását a házelnökkel.

A trónörökös és Wekerle.

A Kölnische Volkszeitung Wekerlének a trónörökös-nél történt kihallgatásáról ezeket írja holnapi számában:

— Akik a Belveder eseményeiről jól szoktak értesülve lenni, teljes nyilvánossággal beszélnek, hogy Wekerle kihallgatása a trónörökös-nél, — aki eddig nyíltan ignorálta a magyar kormány tagjait, — a miniszterelnöknek az alkotmánypárt értekezletén elmondott beszéde következtében a király utasítására történt. A trónörökös heves szemrehányást tett Wekerlének a függetlenségi párt állásfoglalásáért és minden engedménnyel szemben megközelíthetlenné mutatkozott. Wekerle védte magát és maga is koncedálta azt a veszélyt, amely a monarchiát a függetlenségi párt részéről fenyegeti, másrészt igyekezett megmutatni, hogy egyedül az ő politikája és kibontakozási terve az, mely a Kossuth pártnak olyan rekompenciát jelent, amelylyel a párt a monarchiára nézve teljesen ártalmatlanná tehető. Ugy lát-szik, hogy Wekerlének e tekintetben sikerült maga mellett bizonyos hangulatot kelteni, s így most a kibontakozás szálai az ő kezében vannak.

A függetlenségi párt többsége.

Egy bécsi lap ma kimutatást közöl a magyar képviselőház pártjainak számarányáról. A kimutatás arra a konkluzióra jut, hogy a függetlenségi párt a Házban nincsen abszolút többségben, mert a 453 képviselő közül, csak 223 a függetlenségi párti. A Magyarország ma

esti számában azt bizonyítja, hogy ez nem állhat meg, mert a bécsi lap számadatai helytelenek.

Bárá Bohus László ünneplése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 3.

A világosi állami népoktatási intézetek gondnoksága és felügyelő bizottsága, illetőleg ezen intézetek tantestülete gondosan előkészített, megható ünnepséget rendezett abból az alkalomból, hogy ez intézetek gondnoksági elnöke, Bohus László báró főrendiházi tag, május 1-én töltötte be születésének 70-ik, iskolaszéki, illetőleg gondnoksági elnökségének 35-ik évfordulóját.

Bohus László báró ünnepe a legtisztább szeretet ünnepe volt. Az a férfi, aki 35 évi működése alatt 3 kisedővónak és az 1 tanítós iskolából fejlett 10 tanerős iskolának a felállítását eszközölte s akinek az iskola érdekében véghez vitt cselekedetei a legtisztább hazaszeretetet jegyében születtek, valóban megérdemelte, hogy neki is meggyujtsák a szeretet oltártűzét. Volt idő, amikor saját költségén küldte a világosi tanítókat továbbképző tanfolyamokra, s hogy kinevezés reményében a saját terhére hívta meg az általa kiválasztott tanítókat. A kézimunkának, mint tantárgynak kötelezővé tétele előtt, évenként 200—200 koronát bocsájtott az iskola rendelkezésére, kézimunka anyag beszerzése végett. Meg nem szűnő érdeklődésének jelét mutatja az a tény is, hogy ha külföldi országok bármelyikében utazik is, mindig szerez be olyan dolgokat, melyekkel az annyira kedvelt iskolájának fizikai és természetrajzi szertárát gazdagíthatja.

Az iskolának nagyon jó karban levő szinpadai felszerelése van. Gyakran rendez az iskola tanítósa mükedvelő előadásokat jótékony célra s ilyenkor a munka oroszán része mindig Bohus báróé, aki még itt sem szűnik meg lelkesíteni a büszkeségére szolgáló iskola tanítótestületét.

Az iskolában mindenkor tapasztalható kiváló eredmény s a világosi társadalom és tanítósa kölcsönösen harmónikus élete pedig azt bizonyítja, hogy a tanítósa méltó a Bohus László báró ajkáról sokszor elhangzott ezen kijelentésre: „Ez az én gárdám.”

Az ünnepélyről ezt írja tudósítónk:

Az ünnepség, melyet Te Deum előzött meg, az állami fiúiskolában ment végbe. Jelen voltak a Bohus-család tagjai, illetőleg közeli rokonai. Aradról megjelentek: *Dálnoki Nagy Lajos dr. alispán, Róka József m. kir. pénzügyigazgató, Varjassy Árpád kir. tan. tanfelügyelő, Schill József megyei főjegyző, Szöllösi István tanítóképző tanár és Kovács Vince városi iskolafelügyelő.*

Varjassy Árpád megható szavakban üdvözölve az ünnepeket, felolvasta és átnyújtotta az önzetlen és igazi hazaszeretettől lángoló lelkes buzgalmát és áldozatkészségét elismerő és köszönő miniszteri iratot, majd pedig Bohus Lászlónak a fiú- és leányiskola számára festett és kitűnően sikerült két arcképét, mely *Balla Frigyes* aradi festőművész kiváló tehetségét dicséri.

Bohus László báró meghatottságtól reszkető hangon mondott köszönetet, igyekezvén a neki tulajdonított érdemeket magáról elhárítani.

A gondnokság nevében *Teffert Ferenc* róm. kat. plébános intézett tartalmas beszédet az ünnepléshez s ennek keretében Bohus László nevének ily módon való megörökítése végett iskolai célokra 1000 koronás alapítványt tett le, melyet a gondnokság, felügyelő-bizottság, tantestület és a világosi társadalom néhány lelkes tagja adott össze.

Majd *Molnár Jakab* leányiskolai igazgató mondott talpraesett szavakkal köszönetet Bohus Lászlónak és átvette a képeket megőrzés végett. Végül *Szöllösi István* aradi tanár, mint a tanítóképzőintézet és a Kölcsey-egyesület kiküldöttje emelkedett szólásra. Költői gondolatokban gazdag, hosszú beszédében megemlékezett Bohus Szűgyéni Antóniáról is, azon óhajlásának adván kifejezést, vajha minél előbb valósulna meg a nagyasszony honleányi érneit hirdető szobor eszméje. Leikes beszédé-

nek meg is volt az eredménye: e nap 200 koronánál többet jövedelmezett a szobor-alapnak.

Az ünnepség fényét a tanítósa alkalmi éneke is emelte, melyet *Bódi József* nyug. igazgató vezetett, valamint a gyermekénekkar, mely *Bogyó Adorján* áll. tanító vezetése alatt énekelt tökéletesen két alkalmi dalt.

A száznál több terítékű társas ebéden *Teffert Ferenc* szép beszéd kíséretében felolvasta *Csernoch János dr. csanádi püspök* üdvözlő levelét, mely Bohus Lászlónak, mint a világosi róm. kath. egyház bőkezű patronusának szólt. Érkezett számtalan levél és távirat, köztük *Tóth János* államtitkártól, *Halász Ferenc* miniszteri tanácsostól, az *aradi foto-klubtól* is. Költői szárnyalású beszédet mondottak: *Kovács Vince* mint az A. V. T. E. elnöke Bohus Lászlóra és a tanítókra, *Schill József* a Bohus családra és *Krasánszky Péter* fiúiskolai igazgató a megjelent vendégkoszorúra. Végül Bohus László báró a vezetése alatt működő tantestületet éltette.

Az új török szultán programja.

Tömeges kivégzések.

Távirati tudósítás.

Arad, május 3.

Resad Mehmed, az új török szultán ma a nagyvezekrhez parancsot intézett a titkára útján, kifejtve a parancsában jövő programját. Az új szultán amaz óhajának adott kifejezést, hogy a nagyhatalmakkal a baráti viszonyt megerősítsék.

Konstantinápolyban ma megkezdődtek a nyilvános kivégzések. A lázadók közül ma állítólag tizenháromat koncoltak föl nyilvánosan.

Mai távirataink ezek:

Hogyan készült a forradalom?

Konstantinápolyból jelentik: *Hilmi basa* volt nagyvezér a Turqui tudósítójának kijelentette, hogy három nappal az április 13-iki katonai forradalom kitörése előtt kiváló személyiségeket hívott magához, közölte velük a hódzák és esőcselék izalmát illető aggodalmait és kérdezte őket, vajjon lehet-e a helyőrségre számítani. Az igenlő feleletre azon törekedett, hogy elejét vegye annak, hogy *Abdul Hamid* a lakosság felkelését provokálja. *Hilmi basa* védekezett azon szemrehányás ellen, hogy a lázadást nem erőszakkal nyomta el, amennyiben kifejtette, hogy ily eljárás mérszárllást, idegen intervenciót és Törökország tönkrejutását eredményezte volna. *Hilmi basa* megerősíti, hogy ez alkalommal visszautasította a belügyi tárcát és a nagyvezérségét és azon szándékát fejezte ki, hogy több havi utazást tegyen Európában.

A szultán és a porta.

Konstantinápolyból jelentik: Délután a szultán első titkára a portának a következő hatti humajunt nyújtotta át, amelyet a szenátorok és számos tisztviselő jelenlétében felolvastak és aztán közzétettek. A hatti humajun szövege a következő:

Illusztris *Tewfik pasa* vezérem! Miután fivérem *Abdul Hamid* szultán az általános ismert okokból a serin alapuló fetva és a nemzetgyűlés egyhangu határozata alapján a kalifatustól és a szultáni méltóságtól megfosztatott, valamennyi alattvalóm kívánságára Isten kegyelméből valamint alkotmányunk és az ottomán nemzet általános óhaja alapján elfoglaltuk nagy elődeink trónját. Tekintettel kipróbált képességeire és hazafiságára, megtartottuk Ont a nagyvezéri méltóságban, valamint *Zia Eddin effendit* a a sejk-ül-izlam méltóságában. Megerősítettük a kormányt, amelyet ön az alkotmány szerint alakított és javaslatba hozott. A többi tisztviselőket is megtartottuk. Minthogy forró kívánságom, hogy minden osztálybeli alattvalóm szabadságban, egyenlőségben és igazságban részesüljön, hogy a törvények és a seri-

határozatait teljesen alkalmaztassanak, hogy államunk nagysága és hatalma megerősödjék és hogy országunk a haladásnak töle telhető fokát elérje és minthogy alkotmányunk ezen őszinte óhajok teljesülését hála istennek biztosítja, mindenben isten segélyére bízom magamat és amidőn az alkotmányt választom vezéremül, bízom abban, hogy valamennyi miniszter, parlamentünk és valamennyi tisztviselő segédkezni fog nekünk eme cél elérésére irányzott fáradozásainkban. A különböző vidékeken történt zavarok sajnálkozással töltöttek el bennünket. — Minthogy különösen szükséges a rendet birodalmunkban biztosítani és a viszályokat minden osztálybeli alattvalóink között eltüntetni, mindenekelőtt e célra kell határozott intézkedéseket tennünk. Őszintén óhajtjuk, hogy az ilyenü sajnálatos események véglegesen megszüntetessenek és hogy a különböző népfajok, belátva annak szükségét, hogy egymással jó egyetértésben éljenek, amint ez egy és ugyanazon haza gyermekeihez illik, különbség nélkül szabadságban, egyenlőségben és igazságban részesüljenek és hogy minden megtörténjék erőinknek ugy a szárazföldön, mint a vizen való ujjaélesztésére. Ép oly őszintén kívánjuk, hogy a még hiányzó törvények alkotmányunk és valódi szükségleteinknek megfelelőleg, valamint nemzetünk seri-je szerint kidolgoztassanak, hogy az igazságszolgáltatásban és a pénzügyekben biztosítsák a rend, valamint hogy a műveltség terjedése a közmunkák, a kereskedelem és a földművelésben a jelen század vívmányaihoz képest előre haladhassanak. Minthogy a velünk baráti viszonyban álló hatalmakkal megkötött szerződéseket újjólag megerősítettük, óhajtjuk, hogy e szerződések helyes alkalmazását tiszteletben tartásuk és hogy a kormányunk és valamennyi állam között fennálló barátság megerősíttessék és mélyíttessék. Vajha a mindenható e fáradozásokat sikerrel koronázná. Aláírás: „*Mehmed Resad!*”

Abdul Hamid büntetése.

Szalonikiból jelentik: Miután *Abdul Hamid* anyagi eszközök nélkül érkezett ide és nem volt ideje a legszükségesebbet magával hoznia, a főparancsnok intézkedésére 1000 font hitelt engedélyeztek számára szükségleteinek fedezésére. *Fedhi bej*, aki visszatért a fővárosba és aki a szultán őrzésével volt megbízva, állítólag magával vitte *Abdul Hamid* magánpénztárának kulcsait, hogy pénzt és értékpapirokat hozzon magával. Az *Abdul Hamiddal* való minden összeköttetés lehetővé tételének megakadályozására külön igazgatási szolgálatot rendeztek be. Egy torpedónaszád őrzés céljából állandóan a Kis foknál lévő *Volla* előtti öbölben, egy gőzmalom közelében horgonyozik.

Konstantinápolyból táviratozzák: A *Yildiz* alkalmazottak, papok és katonák ellen folyó haditörvényszéki vizsgálat hir szerint nagyon terhelő adatokat derített ki *Abdul Hamid* ellen. Ennek tulajdonítják azokat a híreket, melyek szerint a volt szultánt haditörvényszék elé állítják, a mi azonban kizártnak tekinthető, mert a tróntól való megfosztás amugy is a legnagyobb büntetés. Lehetséges, hogy a terhelő adatokat részben azért hozták nyilvánosságra még, hogy jobban indokolják *Abdul Hamid* letételét és átadják őt a közvélemény ítélletének.

Konstantinápolyból táviratozzák: Illetékes helyen megcáfolták azt a hírt, hogy *Abdul Hamid*ot Monasztirba vi-

szik. Ugy látszik, hogy e tekintetben még nincsen végleges döntés. Monasztir ellen hibának tartják, hogy a szomszédos albán területen Abdul Hamidnek még sok hive van és a közelség zavargásokra adhatna alkalmat. A legalkalmasabb helynek Szalonikit tartják.

Az első nyilvános kivégzések.

Konstantinápolyból táviratozzák: Ma reggel volt az első nyilvános kivégzés. Tizenhárom zendülő katonát, közöttük egy őrnagyot végeztek ki. A kivégzéseket cigányok teljesítették. A kivégzett emberek holttestét intő például a város négy helyén kifüggesztették. A holttestek 24 óráig maradtak kifüggesztve.

Kifogások a gyermekkorház ellen.

Fővárosi szakférfiak Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 3

A vármegyei közkórház ügye szombaton Aradra hozta Hajós Béla egészségügyi főfelügyelőt, Tóth Lajos miniszteri osztálytanácsost és Réczey Imre dr.-t, a budapesti központi egyetem sebészeti tanárát. A három szakember most nem a kórházi építkezések ügyében tartózkodott két napig Aradon, hanem a kórház egy másik bajának orvoslása miatt.

A szülészeti osztály kibővítéséről van szó, amire a praksisukat Aradon kezdő fiatal orvosok kiképzése miatt van szükség. Az új orvosok tudvalevőleg a diploma megszerzése előtt egy évi gyakorlatra vannak utasítva, amely idő alatt szülészeti is kell tanulniok. Az aradmegyei közkórház szülészeti osztályán azonban csak 14 ágy van, ami nemcsak a betegek létszáma miatt nem elegendő, de kevés az itt tanuló orvosoknak is, akiknek ezért két hónapra más kórházakba kellett menni. A három budapesti szakember most annak tanulmányozására jött el, hogy miként lehetne a még okvetlenül szükséges kilenc ágyat feállítani.

A vendégek egyike, Hajós Béla, aki már nem első ízben van Aradon, mostani itt tartózkodása alatt megtekintette a Kossuth-utca végén épült Andrányi-féle gyermekkorházat is. A szemle után nem hivatalosan ugyan, de többek előtt azt a kijelentést tette, hogy az új kórház többféle szempontból nem felel meg a szabályoknak. A kórház tervét — úgy mond Hajós — az ő tudomása szerint nem küldték fel a belügyminisztériumba, holott a 35000—902. számú belügyminiszteri rendelet ezt feltétlenül előírja. Helytelenítette még az egészségügyi főfelügyelő a kórház helyét is, mivel ez nagyon közel fekszik a közlekedési utvonálhoz és 3 oldalról el van zárva, úgy, hogy szükség esetén nem fejleszhető.

Az üdülőhelyről azt mondta Hajós, hogy az nagyon közel van a fertőzőosztályhoz s így nincs jó levegője.

Szóba került ezzel kapcsolatban az is, hogy a gyermekkorház homlokzatán rajta van a „Fehér Kereszt egyesület” jelvénye, holott a kórház az alapító-level szerint a város tulajdona még abban az esetben is, ha a „Fehér Kereszt” kezelésébe menne át. A főfelügyelő állítólag ezt is helytelenítette volna, bár Parecz Gyula dr., aki előtt Hajós a gyermekkorház helyét kifogásolta, nem tud a főfelügyelő ilyen nyilatkozatáról.

Az Aradi Közlöny munkatársa beszélt ez ügyben Varjassy Lajos polgármesterrel és Leitner Ernő dr.-ral, a „Fehér Kereszt” főorvosával, akik azonban kijelentették, hogy Hajóssal nem volt alkalmuk találkozni. A polgármester azt is mondta munkatársunk előtt: ő sem helyesli, hogy a „Fehér Kereszt” jelvénye rajta van a kórházon és ő valószínűnek is tartja, hogy a város, ha esetleg átveszi kezelésébe a kórházat, levéteti onnan a jelvényt, amelyet a kórház építésével megbízott egye-

sület tett a homlokzatra. Ami pedig a terveket illeti, azoknak bemutatása alighanem azért maradt el, mert a város az egyesülettől, az egyesület pedig a várostól várta annak a minisztériumba való felküldését.

A három budapesti vendég tegnap visszautazott a fővárosba, ahol elsősorban a megyei közkórház szülészeti osztályának kibővítéséről fognak referálni. Hogy a gyermekkorház állítólagos hiányairól hivatalosan is be fog-e számolni Hajós főfelügyelő, nem tudni, valószínű azonban, hogy ha tényleg vannak hiányok, azokat az illetékes hatóságok idejekorán orvosolni fogják.

Megakadályozott vasuti karamból.

Izgalom az aradhegyaljai motoroson.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 3

A vasárnap délután fel ötkor Pankotáról indult zsufelt motoros-vonat Liváda feltételes megállóhely mellett megakadt. A gyoroki állomásfőnökség segélymozdonyt küldött, amely tovább vitte a motort Gyorok felé. Majdnem egyanezen időben Gyorokról motorvonat indult nagyszámu utassal. A két vonat a kovaszinci hidon tul szembe került egymással, úgy hogy a megrémült utasok már nagy szerencsétlenségtől tartottak. Ekkor azonban a két mozdonyvezető az arra kocsizó Tafrov József figyelmeztetésére még idejekorán megállította a motorokat. A rendes vonat ezután a segélyvonatot Liváda állomásra toltta ki. A motorosok utazó-közönsége a gyoroki állomáson nagy felháborodással tárgyalta az esetet és a gyoroki állomásfőnököt hibáztatta miatta. A veszedelmes esetről riasztó hírek terjedtek el a városban is, amelyekre vonatkozólag kérdést intéztünk Zerkovitz Rudolfhoz, az Arad-hegyaljai motorosvasut vezérigazgatójához, aki ezeket mondta:

— A kovaszinci vonat-találkozás ügyében vizsgálatot indítottam és a következőket állapítottam meg: A Livádán fekvő maradt motorvonat továbbítása vézett Blazsek gyoroki állomásfőnök segélymozdonyt küldött és a Livádán veszteglő vonat vonatvezetőinek kiadta a rendeletet, hogy várják be a Liváda állomáson a segélyvonatot követő rendes motorvonatot. A fekvemaradt vonat vezetője, Dutyán Sándor a rendelkezést tudomásul vette és bejegyezte a menetlevelébe. Mindazonáltal a vonatot elindította Gyorok felé, anélkül, hogy a találkozást bevárta volna. Ennek következtében a két vonat a 8-as számú feltételes megállóhely körül találkozott, azonban 150 méternyire egymástól megállott. A rendes vonat így kénytelen volt kitolni a segélyvonatot Liváda állomásra. Dutyán vonatvezetőt *fellüggesztettem* a szolgálatától és ellene a fegyelmi vizsgálatot folyamatba tettem. Egyik aradi hétfői lap az esetből kifolyólag mulasztással vádolja a gyoroki állomásfőnököt is, akit azonban semmiméni mulasztás nem terhel, mivel minden tekintetben szabályszerűen járt el és helyes rendelkezéseket adott. A mulasztás kizárólag a vonatve etőt terheli, aki el fogja venni méltó büntetését.

TANÜGY.

(—) A „D. T. E.” banlaki fiökköre május hó 15-én d. e. 9 órakor Banlakon tartja rendes tavaszi közgyűlését.

(—) Értesítés. Az újszentannai, áll. polg. iskolában a magánvizsgálatok június hó 22-én kezdődnek, a kérvények beadásának határideje május hó 7-éig tart. Szabó Béla, igazgató.

Színházi viszontagságok Aradon.

Kapuzárás — hatvanhárom év előtt.

„Doi Kaimacsic.”

Arad, május 3.

Vége a színházi szezonnak... Az öreg téli színház kapuit bezárták s egy hónapi vakációra nyujtoznak ki a színészek. A direktor a kövér színházi hónapok után boros aggodalommal vár a nyárra, Vásárhelyre, szinkörre, deficitre...

Mindig így volt ez. Sőt voltak ennél sokkal, sokkal szomorubb nyarai a magyar színháznak Aradon. Szinte hihetetlen elgondolni: olyan nyomorban voltak a magyar színházak, hogy az aradi német színészeknek kellett a javukra gyűjtést indítani.

Ez a színház-történelmi nevezetességű eset olvasható az *Arader Kundschaftsblatt* című, 6s-aradi ujság 1846. évi számaiból, amelyeket a néhai való Plesch Hermann, a derék művészet-pártoló aradi polgár gyűjtögetett nagy szeretettel. Az ő hagyatékában maradt lap-példányok egyike, az 1846. július 4-én megjelent ujság közli ezeket a mód fölött érdekes sorokat, amelyek föllevenítésére a szezon-vég a legaktuálisabb idő.

Helybeli.

A Komáromy Sámuel és Mátray Sámuel urak igazgatása alatt, június 18-tól június 28-ig vendégszerepelt magyar színház, miután itt elegendő viszontagságokat ért, már június 29-én tovább és pedig Lippára ment, ahol remélhetőleg a megérdemelt pártolásra fog találni és jobb megélhetése lesz! Az e lapok mult számában e színház-javára kibocsátott felhívás, sajnos, nem járt a kívánt eredménnyel, mert az általunk jegyzett 5 frt pengő pénzen kívül csupán Lillin József ur 1 frt., Wallfisch Pál ur 2 frt és Wallfisch Mór ur 2 frtot, továbbá Nötzel és Kreibig német színház-igazgató urak 8 frtot, p. p. adományoztak, mely összeget a nevezett két magyar színház-igazgatónak június 29-én átadtunk. Hír szerint sokan már előbb hozzájárultak e célhoz.

Dacára az ily szomorú kilátásoknak, mindjárt a nevezett társaság után egy másik érkezett, amely Kilényi és Chiabay urak igazgatása alatt derekasan tartja magát, de nem sokkal jobb üzletet csinál. Eddig csak egy magyar előadást tartott, azonban záróelőadásul július 8-án id. Farkas színész ur jutalmául román nyelvű előadást rendez

DOI KAIMACSIC

(A két szórakozott) címmel; Magyarországon ez még hallatlan, azonban, segítsenek magukon, a hogy tudnak, a miért is szívből kívánjuk, hogy az ezen nyelven értők közül minél többen jelenjenek meg, mert ez a mi országunkban nem gyakran élvezhető szórakozás.

Az bizonyos, hogy Aradon magyar társulat még a téli évadban sem állhat meg rendkívüli támogatás nélkül; de nyáron át, még Nötzel és Kreibig német színház- és opera-társulata sem boldogul, amely pedig tudvalevően elsőrangú tagokat mondhat magáénak. Jele ennek, hogy az elsőrangú tagok elszerződtek így Jenny Ney Prágába első énekesnőül, Denemy-Ney Bécsbe a cs. és kir. udvari operába lírai énekesnőnek, Binder komikus ur Budára és Treumann ur Pestre, Denemy ur Bécsbe az udvari színházba, Selisko kisasszony első énekesnőnek Lembergbe, Hubatschek kisasszony pedig Pestre, lírai szereimesnek.

A német szintársulat különben maga oly gyenge viszonyok között állt, hogy — amint Plesch Hermann az ujság szélén megjegyezte, Treumann utiköltségét Wallfisch Pál fizette s a későbbi híres bécsi színész csak így jutott el Pestre.

Szelle József Aradon.

Látogatás a bujdosó ügyvédnél.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, máj 3

Szelle József ama férfiak közé tartozik, akik Aradot közel egy évtized előtt olyan szomorú nevezetességhez juttatták. Nyolc esztendővel ezelőtt Kormos Adolf kuriai bíróval való ismert összeköttetése révén sok embert megkárosított s amikor kipattant a büne, eltűnt Aradról. Előbb csödbejutott és a csödtömegben való kutatás alkalmával derültek ki a Kormossal való üzelmek.

Szelle bünpörei a múlt hónapban elévültek s így most már semmi akadályja se volt annak, hogy családja körébe vissza ne térjen Aradra. A napokban meg is érkezett. Amig távol volt, a legkalandosabb hírek keringtek róla. Beszéltek, hogy Indiában ültetvényes lett, viszont mások azt mondták, hogy Budapest környékén valami kis faluban éli napjait. Senki se tudta azonban, hogy tulajdonképpen hol él a hajdan nagy vagyonu Szelle József. Most ő maga cáfolja meg ama híreket, amelyek Magyarországon való bujkálásáról elterjedtek.

Ma délután fölkereste Szellét az Aradi Közlöny munkatársa. A bujdosásból haza tért ügyvéd családja a Boros Béni-tér 4. számú ház első emeletén lakik. Itt kereste föl Szellét munkatársunk s látogatásáról a következőkben számol be:

Az udvarban hátul van egy rejtelmes feljárati emeleti lakás, amelynek egymásba nyíló szobái közül a legutolsóból zongora szó csapott ki.

— Ott van az ügyvéd ur, — mondta a cseléd a legutolsó szobára mutatva.

A zongora mellett nyulánk szőke, sovány fiu verte a billentyűket.

— Szelle József urat keresem, — mondtam.

— Most alszik, — felelte és a háta mögött levő divánon fekvő férfire mutatott.

Ebben a pillanatban fölriadt az alvó ember s a szemét dörzsölgetve mondta:

— Mi tetszik?

Amig bemutatkoztam és előadtam, mit akarok, végig mustráltam a legutóbbi évtized egyik leghíresebb bünpörének főszereplőjét. Szelle József határozottan az elegáns ember benyomását teszi a szemlélőre. Szürke angol bajuszt hord, az arca frissen borotvált és jól táplált, de nem egészséges arc. Olyan, mintha hónapokon át nélkülözötte volna a friss levegőt. Eleinte szabadkozott.

— Nincs semmi mondanivalóm, — szolt.

— Csak néhány kérdés, — mondom, amire aztán elkezdi:

— Már majdnem egy hete, hogy itthon vagyok, de nem igen járok még ki, mert hosszú utról tértem meg és fáradt vagyok, heverészek egész nap.

— Hol töltötte azt a nyolc évet, amig Aradtól távol volt?

— Az első esztendőben szünet nélkül tengeren voltam. Tengeri körutazásokat tettem, azután bejártam Európa nagyobb városait, majd lementem Indiába. Kinában másfél évet töltöttem. Indiában a gyermekeim több mint 3 hetet töltöttek mellettem; mert tudni kell, hogy a

családommal állandóan fentartottam az érintkezést.

— Azt mondják, hogy áruhában, álszákkal Magyarországon tartózkodott az utóbbi években.

— Ez sem igaz. Külföldön utaztam, tanulmányokat végeztem, följegyzéseket készítettem. De mindig a saját nevem alatt utaztam. Nem bujdostam én, nem vagyok én Kecskeméti Győző. Magyarokkal találkoztam, de aradiakat nem láttam. Magyar lapokat is rendszeresen olvastam.

— Sok pénzt igényelt az utazás?

— Elég sokat.

— És honnét szerezte ezt az ügyvéd ur?

— Kaptam a családomtól. Amikor elmentem, azt mondta a sógorom, ha elfogy a pénzem, csak írjak. Maradt még nekünk pénzünk. *Nem raboltak el tőlünk mindent.* De majd megpróbálom visszaszerezni a sáfároktól. Isten is kérdőre vonja a sáfárkodókat. Én is számolok még velük.

— Mi a terve a jövőt illetőleg?

— Egyelőre itthon maradok. Áttanulmányozom ügyeim aktáit. Azt hiszem, legalább százezer koronát vettem el tőlem jogtalanul. Ha ezzel készen leszek, csak akkor határozom el magamat arra, hogy állandóan hol lakjam: a fiannál-e Budapesten, vagy pedig Aradon?

Gyilkossági kísérlet két uriasszony ellen.

A kocsis merénylete.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 3

A szombat-vasárnapra virradó éjjel titokzatos tragédia játszódott le az aradmegyei Vadász községben. Egy fiatal paraszt suhanc behatolt két vadászuri asszony hálószobájába, ahol revolveréből többször rálőtt a megrémült asszonyokra, azután önmaga ellen fordította a gyilkos fegyvert. *Mind a hárman megsebesültek.* A véres eset körülményeit eddig még a titok homálya borítja, de már az eddigi adatok is azt igazolják, hogy szerelmi tragédiáról lehet szó.

Az esetről a következő tudósításunkban számolunk be:

(A két özvegy.)

Híres szépségek voltak annak idején Zilahy, volt vadász községi jegyző leányai. Ahol megfordultak, mindenütt meghódították az ifjúságot. Hamarosan férjhez is ment a két leány. Az egyiket Páll Pál simonyifalvai községi jegyző, a másikat Bednár István uradalmi tisztviselő vette nőül. Mindkét asszony néhány év alatt özvegyiségre jutott s ekkor visszaköltöztek Vadászra, ahol a két asszony együttes háztartásban élt. Így tartott ez már évek óta. A két szép asszony teljes visszavonultságban élt. Társadalmi érintkezést nem igen tartottak fenn. Gazdaságukat férfi cselédekkel vezették és birtokuk jövedelme tisztességes megélhetést nyújtott nekik. A belső cseléd Rékás József husz esztendő tagbaszakadt paraszt suhanc volt, aki mint kocsis szolgálta a két özvegyet. Ilyen minőségben gyakran érintkezett az asszonyokkal, különösen Páll Pálnéval, aki a fiatal kocsist utasításokkal látta el. Ugylátszik, hogy ezt a gyakori érintkezést a fiatalember félre magyarázta. Azt hitte, hogy bizalmas viszony fejlődhet közte és uróje között. Ez volt az oka a rejtélyes esetnek, legalább más körülményt eddig nem sikerült megállapítani. Mindenesetre valami nagy dolognak kellett történnie, hogy ez a fiatal suhanc három emberi élet kioltására határozta el magát.

(A hálószoba titka.)

A gyilkossági merénylet vasárnapra virradó éjjel történt. Rékás József kocsis, — akit az özvegyek nemrégiben valami differencia miatt elbocsájtottak szolgálatukból, — hatlövetű forgópisztolyal felfegyverkezve, megjelent az asszonyok lakásán. Kopogtatott, de a zajra felébredt nők nem akartak ajtót nyitni a dühös ember előtt, aki vad szitkok között széles vállával benyomta az ajtót.

— Gyilkos, segítség! — kiáltottak a megrémült asszonyok.

Rékás József behuzta maga után az ajtót és egyedül maradt a síró, jajveszékáló nőekkel, kiknek segélykiáltását senki sem hallhatta. A kocsis bevonszolta a nőket a hálószobába. Ezek térdén állva könyörögtek neki, hogy irgalmazzon életüknek, de Rékás hajthatatlan maradt. Páll Pálnéval folytatott heves szóváltást. Hogy mi történt ez alkalommal közöttük, azt még senki sem tudja, de annyi tény, hogy a szóváltás hevében Rékás előrántotta forgópisztolyát és abból több ízben Páll Pálnéra, majd ennek segítségére siető nővére, Bednár Istvánnéra lőtt. Amikor Rékás látta, hogy golyói találtak és a két nő élettelenül esett a földre, újból megtöltötte fegyverét és abból mellbe lőtte magát. A golyó talált. A lövések zajára a házbeliek és a szomszédos házak lakói összefutottak és megrémülve látták, hogy a két özvegy hálószobájában három eszméletlen ember hever és az egész szoba vérben uszik.

Nyomban értesítették a községi orvost és a csendőrséget. Az orvos konstatació, hogy Pállné a fülén, Bednárné a fején szenvedett sérüléseket, amelyek azonban szerencsére nem életveszélyesek. A gyilkos merénylet is könnyebb sérülést szenvedett, amely néhány héten belül gyógyul.

(A nyomozás.)

A csendőrség nyomban hozzálátott a legérélyesebb nyomozáshoz. Amikor az asszonyok és Rékás visszanyerték eszméletüket, megkezdte kihallgatásukat. Az első volt természetesen a gyilkos merénylet okait kutatni. *E tekintetben a kocsis és a szép asszony előadása között nagy ellentmondás van.* Annyi teljes határozottsággal megállapítható, hogy a gyilkos merényletnek szerelmi oka van. Ezt mindkét részről mondták. A fiatalember azt mondja, hogy ő az egyik urnővel, Páll Pálnéval hosszabb idő óta barátságos viszonyban volt és annak elhidegülése keserítette el anynyira, hogy a gyilkosságra és öngyilkosságra határozta el magát. Ezt az előadást nagy kétkedéssel kell fogadnunk, annál is inkább, mert a másik érdekelt fél: Páll Pálné azt mondta, hogy azért követte el a kocsis a gyilkos merényletet, mert ő toladó szerelmi ajánlatát a legnagyobb felháborodással utasította vissza.

A vizsgálat fog majd világot deríteni ebben a homályos ügyben. Rékás letartóztatását a vizsgálóbíró elrendelte és mihelyt felépül betegségeből, az aradi ügyészség fogházába fogják bekísérni.

SPORT.

+ Turisták kirándulása Mezőhegyesre. Az „Aradi Turista Egyesület” folyó hó 23-án (vasárnap) egy nagyszabású tanulmány kirándulást rendez Mezőhegyesre, az állami ménesbirtok és mintagazdaság, ugyszintén a cukorgyár megtekintése végett. Indulás 23-án a reggeli vonattal, visszaérkezés Aradra az esteli vonattal. Jelentkezni lehet az egyesületi irodában mindennap d. u. 5—7 óráig, valamint Kerpel Izsó könyvkereskedőnél (Andrássy-tér) kitett iven. Jelentkezési költség személyenként öt korona, mely összeg a vasuti oda- és vissza-

utazás, az ebéd és a szükséges fogatok költségeinek fedezésére szolgál. Jelentkezési határidő május hó 19, szerda este 6 óráig, amidőn a jelentkezések lezártnak.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

Növendékek hangversenye.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 3

Értekes és tanulságos hangversenyt rendezett vasárnap délután a „Fehér Kereszt” nagytermében Müttermüller József, az „Aradi Zenekonzervatorium” igazgatója. A koncert szereplői Müttermüllernek és tanártársainak, Müttermüllerné Lengyel Erzsébet zenetanárnőnek és Weichhart Aurora énektanárnőnek növendékei voltak és tegnapi játékkal nemcsak maguknak, de kiváló mestereiknek is elismerést szereztek. Ezek a mesterek különben az akadémiára készítik elő a növendékeket.

Elsősorban meg kell emlékeznünk az igazgató tanítványairól: Sándor Lenkéről, Reusz Lenkéről, Horváth Gizelláról, Joanovits Erzsébről, Priegl Irénről, Kohn Katicáról, Szenes Margitról, Glück Ilonáról, Singer Rózsiáról, Bayer Leórról, Goldzieher Pálról és Bock Ernőrről, akik részint zongora-, részint gordonkajátékkal a sablonos zenevizsgák nivójon magasan felülemelték a tegnapi hangversenyt. Nagy hatást ért el különösen egy Schumann-quartett, melynek szereplői — Reusz Lenke és Müttermüller József mellett két kiváló vendég: Kell József dr. és Robitsek Samu — igazán művészi értékű játékokat produkáltak. Zajos tapsot kaptak Glück Ilona és Singer Rózsi finoman megjátszott erős technikájú zongoraszámai is.

Ugyancsak mesteri kéz neveléséről tettek tanúságot Müttermüllerné tanítványai: Bródy Erzsébet, Wagner Janka, Dömötör Margit, Csáran Titi és különösen Benczedy Irma. Mindannyian ügyes és tehetséges zongorajátékosok.

Weichhart Aurora tanítványai: Schattelesz Böske, dr. Bedő Árpádné és Lövy Rózsi szép énekszámokkal tették változatosabbá a hangversenyt. Zajos elismerésben volt része különösen a Goldzieher Pál finom gordonka-kíséretével előadott gyönyörű olasz műdalnak, melyet Lövy Rózsi énekelt el művészi, kifejező előadásban.

A vesztőhely megváltása javára tartott hangversenyt előkelő és nagy közönség hallgatta meg, mely mindvégig hálás elismeréssel jutalmazta a zenekonzervatorium híréhez méltó programot.

A hangverseny bevételeiből, mint tiszta jövedelmet 200 koronát a vesztőhely megváltása alapjára adott át az igazgató. Barabás Béla dr. országgyűlési képviselő Müttermüller József igazgatónak a következő táviratban köszönte meg a nemes cél érdekében kifejtett tevékenységét:

„Kedves figyelmét nagyon köszönöm. Sajnálom, hogy e szép és hazafias célu hangverseny számait nem élvezhettem, de annak sikerét az Ön országos és külföldön is elismert tekintélye folytán biztosra veszem. Fogadja szíves üdvözlésemet és sikert kívánva, vagyok kész hiva: Barabás Béla”.

* A föld. (Szinmű 3 felvonásban. Írták: Kemechey Jenő és Malonyay Dezső. Bemutató előadás.) Ezek multak el Kemechey és Malonyay színművének fővárosi bemutatója óta, míg hozzánk is lekerült A föld. Gál Gyula kedvéért, akinek egy pompás kis szerepe van a darabban, szerezte meg Szendrey A föld-et és mutatták be szombaton este. Egy földéhes paraszt a darab főhőse, aki kíméletlenül juttatja koldusbotra a parasztságot, csak hogy földjeiket összeharásolhassa. Ő a vizgátok építésének vállalkozója és ebben a minőségében olyan gátlakat épített, melyek nem képesek az áradó

Tisza és Latorca vizének ellenállni és így három falu földjei kerülnek víz alá. Az árvizes területet aztán potom pénzen vásárolja össze Dobos Kovács József a milliomos paraszt. Ez az egyetlen husból-vérből való alakja ennek a színműnek, melynek elég érdekes meséjét csupa regényalak szövi, bogozza és fejti ki. A vidéki zsidó dzsentri, az ideális gondolkodású fiskális, aki önzetlenül ajánkodik a tönkretett parasztság megmentésére, a kincseket, jólétet magasabb etikai szempontokból perhorreszkáló parasztszorongó nem jár itt közöttünk, ez az alak teljesen a finom izlésű írók „csinálmanya”, azonban aligha fordul elő öt millió magyar paraszt között. A darab mindazonáltal egyike a legérdekesebb és legrokonszenvesebb irodalmi termékeknek, melyet mindig szívesen nézünk végig és mindig vonzóan találunk. Az aradi bemutató gondosságán meglátszott, hogy sok szeretettel készült a társulat az előadásra és az illusztris vendégnek méltó keretet is szolgáltatott. Gál Gyulát eredeti, komikus szerepben látta a közönség. Ebben a minőségében is elsőrangú művészi produkál. A dzsentriszkedő zsidót eredeti humorral, sohasem túlozva, tipikus erővel mutatta be. A közönség nagyszerűen mulatott a művész pompás játékán és mint egyébkor, most is elhalmozta tetszésének megnyilatkozásaival. Nagyszerű volt Hunyady József Dobos Kovácsa. Ez az alakítás ismét meggyőzött bennünket arról, hogy a magyar paraszt típusok legkiválóbb alakítója ezidőszerint Hunyady. A kitűnő előadás többi szereplőjét, akik kifogástalan játékkal nivót adtak az előadásnak, miután mindannyian egyformán kiválóat nyújtottak, csak névszerint említjük fel. Follinuszné, Harmath Józsa, K.-Kápolnay Juliska, Benkőné, Novák Irén, Kesztler, Leővey, Várnay, Dolly részesültek a közönség tetszésében és tapsaiban. (H. G.)

* Az utolsó előadás. Ha kétségbe vonta valaki, hogy Szendrey ügyes színigazgató, akkor arra rácafélt ma a téli szezon utolsó estéje is. Régi megszokott sablon, hogy a haldokló színházi évad befejező estéin a helyi szerzők kétségbeesett színpadi kísérleteit szenvedni végig az üres színházban néhány rokon, vagy jó barát. S ma zenekari üléses földszint, zsufolt másodemeleti páholyok és karzat tapsolta végig a téli ciklus utolsó előadását. A színigazgatói rátermettség és a józan üzletember ügyessége, ugylátszik, egy fán teremnek. Kapuzárás előtt „Az elnémult harangok” került színre Gál Gyula vendégfelléptével. Gál Todorescu Tógyerjé jól ismeri az aradi közönség, mégis az újdonság ingerével hat minden alkalommal az a fenomenális művészet, melyet Gál Gyula ebbe a nagy, parádés szerepbe bele visz. Az illusztris vendég egész este ünneplés tárgya volt. . . . S amikor legördült a függöny az utolsó felvonás mögött, egyben bezáródtak a kőszínház kapui egy fél esztendőre. Holnap kezdetét veszi Aradon a kabarék világa, s aztán jön a sokat ócsárolt, mégis közönségnek, színigazgatónak egyaránt kedves szinkörbän — a nyári szezon.

* A Pataky-képtárlat megnyitása. A közönség rokonszenves érdeklődése mellett nyílt meg vasárnap délelőtt Weisz Leó szalonjában Pataky László képkiallítása. A kitűnő és nagy hírű magyar festőművész tizennyolc darab vásznat küldött Aradra, kisebbeket és nagyobbakat egyaránt. A képek tárgyát egyrészt a magyar paraszt életből, másrészt a kurucvilágból merítette a festő, ezeken kívül van még néhány sikerült portait, egy-két katona-alak ama nagy képről, melyet a Ludovika-akadémia számára festett Pataky. A művásár megkezdődött mindjárt a megnyitás napján, amennyiben Králitz Lajos dr. megvette a művész „Pihenő” és „Akadály” című képeit. A tárlatot úgy tegnap, mint ma, számosan látogatták.

* A közönség és a Hunyady-pár. Az aradi színház két nagy népszerűségnek örvendő kiváló tagja készül megválni az aradi színházról. Hunyady József és felesége, Kőrössi

Juci ösztől kezdve Nagyváradra szerződtek Erdélyi Miklós társulatához. A közönség, melynek annyi élvezetes órát szerzett a távozni készülő művészpár, szeretetének és ragaszkodásának érdekes tanujelét adja. A társadalom minden osztályából aláírt ívet nyujtanak át Szendrey Mihálynak s arra kéri az igazgatót, hogy találjon módot arra nézve, hogy Hunyadyék továbbra is az aradi színtársulat tagjai maradjanak. Az ívet a napokban nyujtják át Szendreynek.

* Az Uránia színház új műsora. Hétfőn mutatta be az Uránia színház új műsorát, mely érdekesség tekintetében méltán csatlakozik eddigi fényes látványosságaihoz. Guerauld francia írónak nagyszerű drámája, A nagyapa meg-rázó szűzséjével elsőrangú látványosság. Az 1870-iki porosz-francia háború borzalmaiból mutat be egy drámai epizódot. A közönség nagy tetszése mellett került hétfőn bemutatóra a nagyszerű látványosság. Hasonló tetszésre talált a camerguei bikaviadal, mely lefolyásában azonos a spanyol bikaviadallal, azzal az érdekes különbséggel, hogy falusi torreádorok mérköznek meg a parasztsuhanc által megvadtott bikákkal. Mikor aztán megújítják a játékot, szépen hazavezetik a vértelen színjáték helyéről a bikákat. A kiváló műsort kedden és szerdán mutatja be az Uránia színház. Szerdán este kerül bemutatóra Pekár Gyula nagyszerű darabja, A francia forradalom, melyet Hunyady József, az aradi Nemzeti Színház kiváló művésze olvas fel.

Az aradi királyi ügyész A Yildiz-kioszkban.

850 frank a belépti-díj.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 3.

Most, hogy a nagy török események izgatják az embereket és mindenki a legnagyobb érdeklődéssel olvassa, hogy napról-napra mi történik a Yildiz-kioszkban, talán nem lesz érdektelen, ha egy komoly szemtanu előadása nyomán, néhány szót írunk a detronizált szultán nevezetes palotájáról. Ez a szemtanu: Szakolczay Lajos, az aradi ügyészség szimpatikus, előzékeny vezetője, akinek négy évvel ezelőtt alkalmá volt keresztül járni és megtekinteni a szultán palotáját. Az ügyész ur egy magánbeszélgetésben így mondta el a palotában látott és történt dolgokat:

— Négy évvel ezelőtt — mondotta Szakolczay ügyész — egy nagyobb társasággal Konstantinápolyban jártam. Természetesen rendkívül szerettem volna látni a Yildiz kioszkot is, amelynek termei európai ember számára csak a legkiváltságosabb esetekben nyílnak meg. Szerencsére akadt előkelő protektorunk, egyik honfitársunk, Széchenyi Ödön basa személyében, aki volt szíves a szultánnál: Abdul Hamidnál kieszközölni, hogy a palotát és annak minden részét megtekinthessük. Jellemző a detronizált szultán zsarnoki uralmára, hogy Széchenyi basa, bár kedvelt embere volt neki, ha magához hívatta a szultán, — amint Széchenyi nekünk elmondotta, — sohasem mulasztotta el, hogy családjától el ne bucsuzék, mert nem volt biztos benne, hogy kihallgatása után Abdul Hamid nem dobattja-e a Boszporusba vagy másképen nem-e gyilkoltatja meg. Általában félt tisztelettel övezte körül a zsarnokot mindenki.

— Amikor Széchenyi basa kieszközölte részünkre az engedelmet, a szultán egy testőrtisztének vezetése mellett alkalmunk volt az egész palotát megtekinteni. Minden egyes terem előtt valami sajtószzerű kopogtatást végzett vezetőnk pálcájával, mire megnyitak a hatalmas szárnyas ajtók. A szolgálak hasravágtak előttünk. Tizennyolc millió frank civillistája volt Abdul Hamidnak, de az a fény és pompa, amely palotája félezer ter-

mében látható volt, legalább is ennek háromszorosát mutatta. A termék legnagyobb része európaiasán van berendezve, csak néhány terem butorzata keleties és ezekben a butorzat a szultán színeit viseli. Egyes ablakok függönyei, melyek arany és ezüst szövessel vannak ellátva, mesés értéket képviselnek. Megbecsülhetlen mennyiségű drágaság van általában az egész gyönyörű palotában felhalmozva. Ez minden képzeletet felülmúl. Láttam a tróntermet is, ahol most az új szultánt megkoronázzák, ez is nagyon pazar.

— Háremhölgyeket nem látott ügyész ur?

— A szultán háreméből nem, — válaszolt mosolyogva Szakolczay, de néhány gazdag török háreméből láttam hölgyeket, amint kacér pillantással tekintettek le ránk a rácsos ablak mögül. Nagyon kacér teremtések, akikkel szemben azonban kockázatos lenne a kacérságra reagálni. Azt meg kell hagyni, hogy veszedelmesen szépek ezek a nők. Európai ember élete ott soha sincsen biztonságban és ha éjjel Stambul valamelyik utcáján talál sétálni, egyáltalában nincs mit osodálni rajta, ha reggelre meggyilkolják. Egy európai ember élete ott annyi, mint egy csirkéé. Engem, a magam részéről legkevésbé sem lepne meg, ha egy szép napon Abdul Hamid megöletésének a hírére hallanám. — A detronizált szultán ezerszámba gyilkoltatta ok nélkül az embereket.

— Hanem, hogy visszatérjek a szultán palotájában tett látogatásunkra, a befejezést kell megemlítenem. Amikor mindent megtekintettünk, a bennünket vezető testőrtiszt udvariasan tudomásunkra adta, hogy a *szolgáknak tőlünk 850 frank jár.* A szolgáknak ugyanis nincs fizetésük s jövedelmüket az ilyen látogatásoknál adott borra való képezi. Minthogy csak kevés látogatást engedélyez a szultán, a borra valóknak kell magasnak lenni. Mit volt tenni, az én társaságom — harmincan voltunk, — lefizette a 850 frankot és megkönnyebbülten hagytuk el Abdul Hamidnak, a legnagyobb zsarnoknak palotáját.

HIREK.

Kóbor cigányok garázdálkodása Arad-megyében.

Megtámadott községi jegyző.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 3.

Izgalmas kalandban volt része szombaton este Argyelán Elek Kerek (aradmegyei) községbeli jegyzőnek. Kóbor cigányok támadtak rá, s csak ügyességének köszönheti, hogy testi épségében kár nem esett.

Kovaszinon vendégségben volt szombaton Argyelán jegyző. Estig maradt ott. Teljesen besötétedett már, amikor lóra ült és Világoson át haza felé tartott. Közel volt már a 9 órához, amikor Világos és Kerek község között az országuton vándorcigányokat pillantott meg a jegyző. Elakarta kerülni a veszedelmes bandát, mert egy kis lovaglós ostonon kívül nem volt más védő eszköz nála. Azonban a cigányok, akik három szekéren voltak, teljesen elfoglalták az országutat és a jegyző nem tudott mellettük nélkül elvágatni, hogy észre ne vették volna.

Minthogy nem volt más hátra, hát Argyelán közékük lovagolt. Alig érta a táborukba, az első kócsi mellőlelőugrott egy hatalmas termetű cigánylegény és megragadva a ló kantárszárát, így kiáltott magyarul:

— Addig nem menekülsz meg élve, míg a pénzedet ide nem adod.

A jegyző hirtelen mellbe vágta öklével a cigánylegényt a lovát pedig erősen megsarkantyuzta és elvágatott. A cigányok utána rohantak, némelyik lóra is kapott, de nem érték utól. Azonban olyan közel jutottak hozzá, hogy a jegyző tisztán hallhatta a fenyegető szitkokat. A haramiak egészen Kerek község határáig üldözték a jegyzőt, aki otthon azonnal jelentést tett a csendőröknek. Argyelánt az izgalmas hajsza valósággal idegbeleggétette.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 4-én az időjárás: hűvös, délen sok helyütt csapadék.

— A király itthon. Budapesti tudósítónk jelenti: A király holnap este 7 óra 30 perckor a nyugati pályaudvaron Budapestre érkezik. A felség fogadtatására már minden előkészület megtett. A királyi palota Gellérthegy felőli részét ma szellőztették. Hir szerint a szociálisták, a kereskedelmi alkalmazottak és a magántisztviselők egyesülete kivonul a király megérkezése alkalmából, hogy az általános titkos választójog mellett demonstráljon. Az udvari személyzet nagyrésze ma már a fővárosba érkezett.

Éjjel jelentik még: A szociáldemokrata párt ma este a gyárakban és a munkáslakta vidékeken a következő tartalmu vörös cédulákat osztogatta:

„Munkások! Folyó hó 4-én kedden este 7 óra 30 perckor érkezik meg Budapestre a király. Vonuljunk ki valamennyien a Váci-körtúron a király elé és ott követeljük az általános, egyenlő, titkos választójogot. Sokan legyünk. Egytől-egyig ott legyünk, hogy dörgő hangja legyen a nép szavának. A szociáldemokrata párt.”

A rendőrség nagy előintézkedéseket tett, hogy a felség bevonulásának zavartalanágát biztosítsa. A király kizárólag a válság elintézése végett jön Budapestre és *magánkihallgatásokat nem ad.* A szokásos hivatalos fogadtatás is elmarad.

— Nemesség-adományozás. A király — mint a hivatalos lap jelenti — Paikert Alajos dr. vezértörzsorvost és törvényes utódait, *seprősi* előnévvel, magyar nemességgel tüntette ki.

— Az orosz külügyminiszter operációja. Berlinből táviratozzák: *Izvolzky* orosz külügyminisztert, akinek a bal karja felső részén egy zsidóaganata támadt, itt ma szerencsésen megoperálták.

— Sorsjegycsalás. Bécsből jelentik: Az olasz vörös kereszt sorsjegy bécsi központi irodája azt jelentette ma, hogy a sorsjegy huzását, amelyet a napokban kellett volna megtartani, júniusra halasztották. Fölfedezték ugyanis, hogy a kihuzás végett tokokba helyezett számokat valaki a tartójukból kicsempészte. Azt hiszik, nagyobb sorsjegycsalás készült, amelyet azonban még idejében felfedeztek és így megakadályozták.

— Glücklich Vilma előadása. Szép előadásban volt része tegnap Arad város közönségének. Glücklich Vilma tartotta előadását a városháza nagytermében, amelyet zsúfolásig megtöltött az előkelő közönség. A gyönyörű, tartalmas és meggyőző előadás után Szöllösy István tanítóképző-intézeti tanár mondott köszönetet Glücklich Vilmának az előadásért és kérte a hirneves előadót, hogy látogassa meg minél többször városunkat. A közönség az előadót lelkesen éltette, a közeli viszontlátás reményében oszlott széjjel.

— Alelnök választás az ügyvédi kamarában. Heteken át tartó izgalmas készülődés előzte meg azt a választást, amely tegnap folyt le az aradi ügyvédi kamarában. Tegnap ugyanis a *Péterffy* Antal halálával megüresedett alelnöki állást töltötte be a kamara. Az állásra két jelölt volt: *Parecz Béla* dr. és *Priegl István* dr. Dél előtt tíz órakor vette kezdetét az alelnök választó rendkívüli közgyűlés, amelyen *Szalay* Károly elnökölt. Választa a közgyűlés összehívásának célját és kijelölte a szavazatszedőbizottságot, amelynek elnöke *Trutia Péter* dr. lett. Az elnök azután elrendelte a titkos szavazást, s a szavazatok összeszedése végett délután 4 óráig fölfüggesztette a közgyűlést. A délutáni megnyitás után a szavazatszedőbizottság elnöke jelentette, hogy összesen 303 szavazatot adtak le, ebből azonban 31 vidéki tag szavazatát érvénytelenítették. E 31 szavazó között hat olyan vidéki tag volt, aki *kétszer adta le szavazatát*, 21 szavazó pedig nem pecsételte le a szavazatát rejtő levelet s annak borítékját nem látta el aláírásával. Egy szavazólap üresen érkezett. Összesen hát 272 érvényes szavazat volt, amelyből *Pareczre* esett 138, *Prieglre* pedig 134. Amikor az elnök kihirdette az eredményt, tomboló éljenzés hallatszott. A tagok valósággal ünnepezték az új alelnököt. Este a Központi Szálló éttermében lakoma volt az ujonnan megválasztott alelnök tiszteletére, akit kartársai elhalmoztak szeretetük és ragaszkodásuk nyilvánításával.

— A vértanúk földjéért. Az aradi 13 vértanú kivégzési helyének megváltására a város hatóságához ujabban befolyt adományok:

Eddig begyűlt 12286 K. 22 f., Budapesti asztalos ipartestület 50 K., Batkai körjegyző 6 K., Sztrilich Béla Zenta gyűjt. 35 K. 40 f., Pascholót József Kispest gyűjt. 3 K. 60 f., Tornaaljai Ipartestület 19 K. 80 f., Olesai körjegyzőség 4 K., Brassói keresk. és iparkamara 20 K., Nagykálói ipartestület 28 K. 50 f., Solti ált. ipartestület 5 K. 40 f., Szegedi ipartestület 10 K., Nagyszalonta város 100 K., Nagykövérés és Dragsina előlj. 45 K., Mannherz Károly Bavaniste 2 K., Fehértemplom város adománya 10 K., Soproni ügyvédi kamara 20 K., Várhegyi Gyula Meleghegy 3 K., Paksi ipartestület 5 K., Darvasi előljáróság 16 K. 75 f., Győrvári községi bíró 2 K. 16 f., Berettyószentmártoni előljáróság 4 K., Jakabffy Dezső Szeged gyűjt. 50 K. 42 f., Geiger Dezső Sopron gyűjt. 35 K., Bokányi János Zsitvaufalu 12 K. 30 f., Veszprémi ipartestület 10 K., Illavai főszolgabíró 4 K. 50 f., Nyíri Andor Petrozsény 5 K., Magyaróvári Széchenyi Kör 4 K., Berettyóújfalu előljárósága 15 K. 31 f., Pocsaji előljáróság 27 K. 46 f., Szepesófalui előljárósága 16 K., Temesvári Kereskedelmi és Iparkamara 25 K., Kencidai előljáróság gyűjt. 21 K. 54 f., Zsáka előljáróság gyűjt. 14 K. 80 f., Aranyidai előljáróság gyűjt. 6 K., Esztári előljáróság gyűjt. 11 K. 80 f., Nyírmihálydi előljáróság gyűjt. 13 K., Világosi főszolgabíró Ujszentanna község 19 K. 50 f., Csökmő község előljárósága 15 K. 88 f., Vörös Pál gazd. ak. tanár Kassa 20 K., Papp László Tapolca 9 K. 80 f., Fóris József főszolgabíró Zombolya 4 K., János jegyző 1 K., Mezőturi Ipartestület 10 K., Gáborjáni előljáróság 9 K. 10 f., Furta község előljárósága 26 K. 4 f., Miava község előljárósága 10 K. Összesen 13120 K. 7 f.

Steinitzer Vilma az aradi vesztőhely megváltására 5 koronát küldött be az Aradi Közlöny szerkesztőségéhez. Az adományt rendeltetési helyére fogjuk juttatni.

Hajdu József borossebesi szolgabíró ur 16 korona 28 fillért küldött be hozzánk a vesztőhely céljaira, amelyet a Holdmézesen együtt volt asztaltársaság adományozott.

— *Kaas Ivor* megoperálták. *Kaas Ivor* báró tudvalevőleg napok óta súlyos betegen fekszik Budapesten az István-uti szanatóriumban. Mint budapesti tudósítónk telefonálja, a bárót ma kezelő orvosa szerencsésen megoperálta. A beteg jobban érzi magát.

— **Chirke Vilmos ünneplése.** Az aradi üzletvezetőség területén működő távirda- és semaphor-felvigyázók lélekemelő szép ünnepély keretében ülték meg vasárnap délelőtt hivatalfőnökük, Chirke Vilmos, máv. felügyelőnek, mint távirda-ellenőrnek 25 éves jubileumát. Az ünnepélyre az összes távirda- és semaphor-felvigyázók megjelentek a főnök lakásán, hol Arpád Antal üdvözölte, összes kártársai nevében a mindenki által szeretve tisztelt és becsült főnököt, biztosítva őt további ragaszkodásukról és nagyrabecsülésükről. A beszéd végeztével pedig átnyújtotta a felvigyázók ajándékát, egy remek ezüst serleget. Az ünnepelt nejét pedig egy gyönyörű csokorral lepték meg. Chirke Vilmos meghatva mondott köszönetet a megemlékezésért, biztosítva őket továbbra is arról, hogy ő az fog maradni, ami eddig volt: szorgalmas, buzgó munkás. Neje pedig könnyes szemekkel mondott köszönetet a kedves meglepetésért. Az összes felvigyázók biztosították most főnöküket arról, hogy ők ezután is kedves kötelességüknek ismerik kitartani mellette, s óhajtkák, hogy 25 év múlva ismét elmondhassák az ünneplő szónoklatot főnökük jubileumán.

— **Halálozás.** Wasmer Gusztáv báró cs. és kir. huszárkapitány, aki hosszabb időn át Aradon is állomásozott, mint részvétellel értesülünk, a napokban hirtelen elhunyt Székesfehérvárott. A halálozás közéről érinti a vele rokonságban levő özv. Hauser Károlyné ezredesné, a Kövér- és Biró-családokat, Arad előkelő társadalmát, amelynek kedvelt tagja volt.

Szentpétery Antal május hó 1-én, délután 5 és fél óraker, életének 65 és özvegységének 6-ik évében, rövid szenvedés után meghalt. Ma, e hó 3-án, d. u. fél 2 óraker Varjassy József-utca 15. számú házból Erzsébetvárosra szállították, ahol május 4-én a kath. sírkertben örök nyugalomra teszik.

— **Csiky Gergely fia** — aradi ügyvéd. Az aradi ügyvédi kar ma értékes, szimpatikus taggal szaporodott. Ugyanis ma nyitotta meg irodáját Aradon, a Ferdinánd-utca 8. szám alatt Csiky Odón dr., néhai Csiky Gergely fia. Csiky dr. Budapesten volt ügyvédi gyakorlaton, a jog és államtudományok tudorává pedig kitüntetéssel avatták föl.

— **A szabadkai gyilkosság.** Szabadkáról jelentik nekünk: A szabadkai rendőrség már második hete, hogy lázas buzgalommal nyomoz egy gyilkosság ügyében. Azóta már öt embert tartóztatott le. Kettőt azonnal szabadon bocsátott, mert kiderült róluk, hogy ártatlanok, hármát pedig fogva tart, anélkül, hogy egyetlen bizonyítéka volna ellenük. Valahányszor azonban letartóztatnak egy-egy embert, azonnal közölte az összes fővárosi és vidéki lapokkal, hogy most már egészen biztosan meg van a gyilkos. Így aztán napokig tartanak fogva egy csomó embert, s egy borzalmas bünnel vádolva meghurcolják őket a sajtóban, anélkül, hogy egyetlen bizonyítékuk volna ellenük. A szegedi ítélőtábla öttagu tanácsa. — mint onnét jelentik — rendkívül hosszú tanácskozás után, ma jóváhagyta a vádtanács előzetes letartóztatást elrendelő végzését. Miután előzetes letartóztatásban a terhelt csak 15 napig lehet, ebből pedig 10 nap már eltelt — ha csak a vizsgálóbíró meg nem hosszabbítja az előzetes letartóztatást, a terheltet öt nap múlva szabadlábra helyezik.

— **Titokzatos holttest a tengerben.** Londonból rejtelmes eset híre érkezik. Douglas Panton, ismert tekintélyes gazdag fiatal ügyvéd holttestét kifogták a tengerből. A holttest női alsó és felső ruhába volt öltöztetve, s kezén, lábán lánc volt. A ruha egyik zsebében illusztrált lapot találtak, a melyben többek között a következő kép is volt: egy nő magas hegyszikláról a tengerbe veti magát. A rendőrség azt hiszi, hogy az ügyvéd örültségi rohamában öngyilkos lett. A család azonban azt állítja, hogy gyilkosság történt.

— **Meglopott aradi földbirtokos.** Békéscsábáról jelentik, hogy tegnapelőtt Korbuly Dezső aradi földbirtokos zsebéből több száz koronát tartalmazó tárcáját a vonaton ellopták. A rendőrség Arányi (Auszterbaum) Zsigmond pincéért gyanúsítja a lopással.

— **Életunt diák.** Müllner Lajos 15 éves polgári iskolai tanuló, Müllner Lajos m. kir. fővámmellenőr fia vasárnap reggel 9 óraker atyja fegyvertárából szerzett Bulldog-revolverrel Kosuth Lajos-utcai lakásuk pincéjében mellbe lötte magát. Az öngyilkos kísérlet után a fiu sérülésével, mely elég súlyos, bár nem életveszélyes, felvándszorgott a lakásba és elmondta mostohaanyjának, hogy öngyilkos akart lenni. A diák néhány pere múlva eszméletét veszítette. Tisch Mór dr. főorvos részesítette első segélyben, majd a kórházba vitték, hol állapotja javulóban van. A golyó az egyik bérdeban akadt meg. Tettének oka hivatalos megállapítás szerint az, hogy a fiu az iskolában róvást kapott és ezért otthon szülei megdorgálták.

— **Vasuti szerencsétlenség.** Gyergyószentmiklósról táviratozzák: A gyergyószentmiklósi vasuti állomásról tegnap délután két sinnerl terhelt kocsit tolatás közben elszaladt és a lejtős uton nekiment a Gyergyószentmiklós és Déda között épülőfélben lévő vonal egy kavicszóvonatának, melynek két utolsó kocsiját összetörte. A kavicszó munkások közül két munkás szörnyethalt, négy munkás súlyosan, a többi könnyebb sérülést szenvedett. A sebesülteket a gyergyószentmiklósi kórházba szállították. A hatóság a vizsgálat megejtése végett azonnal kiszállt a helyszínre.

— **Tűzek.** Özvegy Lefkovits Józsefné Simonyi-utca 2. szám alatti lakásán vasárnap este kigyulladt egy ablakfüggöny. A tüzőltök nagy sietve mentek a helyszínre, mert az a hír volt elterjedve, hogy az Uránia-színház ég, de mire megérkeztek, a tüzet a házbeliek már eloltották. — Ugyancsak tegnap este Angelus Lipót Határ-utca 4. számú lakásán kigyulladt egy szalmazsák. Mire a tüzőltök megérkeztek, a tűz már el volt oltva.

— **Lopás az állomáson.** Özvegy Oswald Bélánétól vasárnap délelben a vasuti állomáson 120 koronát lopott ismeretlen tettes. A károsult feljelentést tett a rendőrségen, mely eddig nem akadt a tolvajra.

— **Tulzsfuott raktár miatt minden a raktáron levő összes ékszereimet, arany és ezüst, valamint acél különlegességi férfi és női óráimat, láncok, gyűrűk, karperecek, valamint óriási valódi ezüst áru raktáromat u. m. tálcák, kosarak és sok száz más darabok, nemkülönben — elsőrangú nehéz tűzi ezüstölt „Chinai ezüst” áruimat beszerzési áron árusítom. A n. é. közönség szives látogatásáért esd Weinberger Ferenc Arad, Andrassy-tér 20. 1445**

— **A Gambrinus éttermében** állandóan mozgófénykép a kertben. Minden vasárnap délelőtt katonazene. Tisztelettel Kánya Géza. 1567

— **Az ülő életmód,** a szükséges mozgás hiányának káros következménye első sorban emésztési zavarokban nyilvánul. Ezen panaszok ellen az orvosi tudomány mai állása szerint a legtekélyesebb gyógyszerköz: a kénsavas sókban leggazdagabb és mindig egyenlő összetételű természetadta *Ferenc József*-keserűviznek több héten át való naponkénti rendszeres használata. A „Ferenc József”-forrás vizének vegyi vizsgálatai az oldó és elvezető, könnyen emészthető és a viznek ízét javító alkatrészeknek oly szerencsés összetételét mutatják, hogy ezen hazai ásványviz a többi keserűvizek között méltán foglalja el kiváltságos helyét.

— **Francia likörök** legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 171

TARKASÁGOK.

★

(A hasonlatosság.) Sok kellemetlenséget, de annál több vidám tréfát eredményezett már az, ha két olyan ember lakik valahol, akik a megtevesztésig hasonlítanak egymáshoz. Aradon többek között lakik két ember, akik csodálatos módon hasonlítanak egymáshoz. Az egyik Vass István dr., a máv. rokonszenves fogalmazója, A gyilkos című életkép szerzője és egy hírlapíró. Annyira hasonló az arcuk és a külsejük, hogy még a barátai is összetévesztik őket. A hírlapírónak A gyilkos premierje után olyan sokan gratuláltak az utcán, hogy végre maga is elhitte: ő az életkép szerzője. Ezért otthon a tükör előtt meg is veregette a saját vállát. A hírlapírót különösen egy öreg hivatalnok nézi állandóan Vass dr.-nak. Az öreg ur az utcán hátulról pusztán szeretetből hatalmas ütéseket mér az újságíró vállára, mondván:

— Szervusz, kedves Pista öcsém!

— Pardon, tévedés, — mondja kartársunk — én nem vagyok Vass dr.

— Bocsánat. Azt hittem hirtelen, hogy ön Vass Pista.

Ezzel elválnak. Az öreg ur a fejét esóválja, a hírlapíró pedig a vállát fájlatja.

Ez a tévedés gyakran megtörténik és az újságíró már azon gondolkodott: nem volna-e jó, ha a vállát kivattáztatná? A napokban jó alkalom kínálkozott a hírlapíró számára, hogy az öreg urnak a véletlen vállütéseket viszonzozza. A korszón meglátta az öreg hivatalnokot. Utána sietett és hátulról hatalmasat ütött az öreg vállakra.

Az ősz hivatalnok erősen fölszisszent.

— Mi az? — mondta idegesen.

Amire a hírlapíró mosolyogva felelt:

— Bocsánat, hirtelen azt hittem, hogy én Vass Pista vagyok.

★

(Az információ.) Van az aradi szintársulatnak egy fiatal karhölgye, aki ifjusága dacára nagy óvatosságot tud tanusítani a férfiakkal szemben. Ezt ne úgy tessék érteni, hogy nem engedi magához közel az erősebb nemet. Ellenkezőleg! Nagyon szivesen látja azokat, akik duzzadó erővel és duzzadó pénztárcával jelennek meg a színe előtt.

Egy aradi ügyvéd levélben ajánlatot tett a csintalan kis nőnek. Az visszairt:

— Magától egyelőre tartózkodom. Sok különös dolgot hallottam önről. Előbb információt kérek magáról.

Amire az ügyvéd ezt felelte szintén levélben:

Pénzt

jelzalog, amortisatio és váltó fedezetre földbirtokra és városi bérházakra legelőnyös

★ ★ sebben közvetít ★ ★

Szücs F. Vilmos

Aradon, Karolina-utca 8. sz. saját ház a fiók posta mellett. ★ ★ ★

Braun Gusztáv

asztalos, ARAD, Vörösmarthy-utca 3. sz. Telefon 633.

Készít irodai-, üzleti- és bútorterendezéseket a legjutányosabb árakon.

1607

— Információt akar rólam? Forduljon bizalommal — az osztrák-magyar bank aradi fiókjához.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Polgári Lövészegylet vasárnap délután négy órakor tartotta rendes évi közgyűlését a Lövölde nagycsarnokában Mülek Lajos főlövész-mester elnöke alatt. A Kovács Vince által előterjesztett múlt évről szóló titkári jelentés és a Kosztka Emil által bemutatott zárszámadás jóváhagyása után a tisztújítás következett. Mülek elnök meleg szavakban emlékezett meg az egyesület elhunyt ügyészéről, Péterffy Antalról, kinek halála felett az egyesület jegyzőkönyvileg fejezte ki részvétét. Magyar Ferenc indítványára a lemondott tisztikarnak és választmányának egyhangú lelkesedéssel köszönetet szavaztak és a tisztújítást a következőkben ejtették meg:

Főlövész-mester: Mülek Lajos dr.; lövész-mesterek: Domonkos Lajos és Nagy Kálmán; titkár: Kovács Vince; pénztáros: Kosztka Emil; ügyész: Keresztes Gyula dr. (új), ellenőr: Klein Ignác. A választmány a régi maradt.

Elhatározta még a közgyűlés, hogy az elemi iskolai tanulók június 8-iki majálisára a városi díjtalanul engedik át.

(*) Az Aradi Kereskedők Köre folyó hó 4-én kedden este 9 órakor a kör helyiségében választmányi ülést tart, melyre a kör választmányi tagjait ezennel meghívja Tedeschi Viktor, elnök.

(*) A József Kir. Herceg Szanatórium Egyesület évi közgyűlése. A József Kir. Herceg Szanatórium Egyesület évi közgyűlése Budapesten május 23-án tartja meg. A közgyűlésre az egyesület tagjai és azok, akik május 15-ig tagokul belépnek, a fővárosba való felutazásra féláru vasúti jegy kedvezményben részesülnek. Felkérem tagtársaimat, szíveskedjenek velem május hó 10-ig tudatni, hogy közgyűlésünkön részt vesznek-e, hogy a központnál a vasúti jegy váltására szolgáló igazolványról idejében gondoskodhassak. Fekete József dr., a József Kir. Herceg Szanatórium Egyesület buttyini bizottságának elnöke.

VÁROS ÉS MEGYE.

— Etnografiai kiállítás Kisjenőn. A Kölesey Egyesület a megye több nagyobb helyén a környéken összegyűjtött néprajzi tárgyakból kiállítást rendez, melyekből az aradi Közművelődési Házban elhelyezendő megyei néprajzi muzeumot fogja összegyűjteni. Az első ilyen vidéki kiállítás május 9-ikén lesz Kisjenőn, ahol Somogyi Gyula dr. utmutatása mellett Hervai Bernát tanító sok szép tárgyat gyűjtött össze. A vasárnapi kiállítást Seemayer Vilhalm dr. budapesti muzeumi őr rendezi e hét folyamán. A múlt héten megvizsgálta az anyagot és nagy dicsérettel szölt gazdagságáról. A kisjenői etnografiai kiállítást Schill József főjegyző, mint a Kölesey Egyesület néprajzi bizottságának elnöke fogja megnyitni. Az egyesületből Varjassy Árpád elnök, Krenner Miklós dr. alelnök és Szöllösi István titkár mennek ki a hivatalos megnyitásra.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Elítelt makói ügyvéd. Budapesti tudósítónk jelenti: A kir. Kuria ma mondott ítéletet Iritz Mór dr. makói ügyvéd bűnügyében, akit Széll György, makói gazdálkodó sikkasztás miatt jelentett fel. Széll 300 koronát bizott Iritz dr. kezére, hogy azt bankadóssága törlesztésére küldje el. Az ügyvéd a pénzt elsikkasztotta. A szegedi törvényszék, illetőleg a szegedi tábla fogházbüntetésre ítélte Iritz dr.-t. A Kuria ma hozzájárult a tábla ítéletéhez és az ügyvédet 30 napi fogházzal sújtotta.

§ A 350 trafikost fölmentették. Megirtuk, hogy az ügyészség vádat emelt 350 budapesti trafikos ellen, mert a Fidibusz című élclap egyik számát árusították. Se a szerző, se a kiadó ellen nem emelt vádat, hanem csak a trafikosok ellen szemérem ellen való vétség miatt. Polányi járásbíró — mint budapesti tudósítónk jelenti — ma tárgyalta ezt az ügyet és a vádat valamennyi trafikos ellen egyszerűen megszüntette, miután nem látott benne büntetendő cselekményt.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Ádám Éva. Tanácsos volna, ha az illető lap-tól kikérné magának az ilyen kellemetlenséget okozó betoldást.

K. B. Nem közölhető.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

— Adriai biztosító társulat Triesztben. Ezen biztosító társulat rendes közgyűlése, melyen az elmúlt 70-ik üzletév zárszámadásai terjesztettek elő, folyó hó 24-én tartott meg. Az 1908-ik évi üzleti jelentésből a következő fontosabb adatokat említjük fel: Az életbiztosítási ágazatban 12,279 ajánlat nyújtott be 74,832,990 korona biztosítási összegről és 65,712,925 kor. tőkérről szóló kötvény állított ki. Az 1908. december 31-én mutatkozó állomány biztosított tőkében 410 millió kor. és biztosított évi járadékokban 1,393,387 koronára rugott. A befolyt biztosítási díjak összege 16,310,908 koronát tesz ki, míg a halál és elérési esetekben, valamint évjáradékok fejében kifizetett összegek 8,932,232 koronát igényeltek. A calabrai és szicíliai földrengésből kifolyólag a társulatot ért haláleseti károk fedezetére 500,000 korona helyezett tartalékba. A kamatláb mérséklésére szánt ideiglenes díjtartalékhoz további 400,000 korona csatoltatott. Az életbiztosítási díjtartalék az év végén 114,547,830 kor. és a viszontbiztosítók részének levonása után 105,592,280 koronát tett ki, a mult évhez képest tehát 6,209,582 korona többlet a társulat számlájára. A tüzbiztosítási ágazatban 252,690,777 korona volt a díjbevétele, a szállítmányi osztályban 2,305,195 korona és a betöréses biztosításokból 497,209 korona folyt be díjakban. Viszontbiztosítási díjak fejében összesen 12,876,327 koronát fizetett ki e három ágazatban, míg kárfizetésekre 19,217,832 korona és a viszontbiztosítások levonásával 9,966,031 korona fordított. A tüzbiztosítási díjtartalék percentageletemeltem és a díjtartalékok az elemi ágazatokban kitosznak: 17,736,063 koronát és viszontbiztosítás levonásával 9,576,274 koronát. A különféle tartalékok dotálása

és az összes jelentékeny szervezési költségek leírása után, melyek a magyarországi és olaszországi igazgatóságok felállításánál felmerültek, részvényenként, úgy mint a mult évben 250 korona osztalék kerül kifizetésre. A társulat tartalékai a függő károk fejében tartalékba helyezett 3,865,083 koronát leszámítva, 1908. december 31-én meghaladják a 125 millió koronát és pedig díjtartalékok, a viszontbiztosítás levonásával 114,268,492 korona; árfolyamingadozási tartalékok: 1,498,547 korona; nyereségtartalékok 9,800,000 korona. A társulati alkalmazottak nyugdíj, valamint takarékos és ellátási pénztárának vagyona 2,580,110 koronára rug. A társulat a mult évben egy új társulati épület felállítását céljából, melyben a központi irodák elhelyezését fognak nyerni, egy nagy háztömböt vett Trieszt város közepén, továbbá egy előnyös fekvésű házat Grácban, melyben az ottani vezérügy-nökség irodái vannak elhelyezve. 5887

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, május 3.

Amerika 2-el magasabb. Vételkedv. kínálat gyenge. Elkelt 6 ezer métermázsza 5 fillérrel olcsóbb árakon.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zariát	3 óral zariát
Tengeri májusra	7.66—7.67	7.71—7.72
Buza májusra	13.96—13.97	14.09—14.10
Buza 1909 októberre	11.86—11.87	11.92—11.93
Rozs októberre	9.36—9.37	9.43—9.44
Zab októberre	7.57—7.58	7.57—7.58

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény 641.50
Magyar hitelrészvény 754.50

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Május 3. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérip; közép páronként 400—400 kilogramm terjedő súlyban — fillérip; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 144—145 fillérip; fiatal közép páronként 240—280 kilogramm terjedő súlyban 145—146 fillérip; könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban 145—146 fillérip.

Sertéslelészám: Április hó 28. napján volt készlet 23,021 darab, április 29. napján felhajtott 517 darab, április 29. napján elszállított 319 darab, április 30. napjára maradt készletben 23,919 darab.

A bizott sertés üzlet irányzata: csenoos.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Bárá Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Mű-or 1909. május 4-én, kedden:

1. A tanulók boszuja. Humoros. — 2. Amor nyilal. Színes látványosság. — 3. Szegény kicsinyek. Elekép. — 4. Bikaviadal Camergueban. Szenzáció. — 5. Mészegétés. Látványosság. — 6. Siessünk. Bohózat. — 7. Vizözön előtti sisak. Humoros. — 8. A divatos keringő. Kacagtató.

9. A nagyapa.

Történelmi kép a német francia háborúból. Edmond Bureau Guerauld-tól. — Előadók: Baret, a Comedie Française-ból; Varennes, a Rejane Színház tagja és a kis Dupré.

Előadások délután 6, este fél 8 és 9 órakor.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukraszda.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

Megérkeztek a legjobb és legszebb **Jégszekrények** melyek kevés jéggel **kitűnően hűtenek.**

Szabó Albert 6 Fensége József főherceg udvari szállítója, üveg, porcellán, lámpa és könyvtérrendezési cikkek raktára Arad. — Telefon szám 239. 1909

NYILTTÉR.*

A Folyó évi április 28—29-iki legelő elkülönítés ügybeni tárgyalás befejeztével hálás köszönetünket nyilvánítjuk dr. Nagy Sándor törvényhatósági bizottsági tag, dr. Jákó Sándor törvényszéki bíró és Baungartner János közjegyző uraknak jóindulatáért és a béke helyreállításáért a borossebesi urbéresi és zsellérkiszgazdák között.

Fogadják ismételve köszönetemet az urbéresi bizottsági tagok nevében

Kecskés Sándor,

urb. b. elnök.

1769

Központi szálloda

Tisztelettel tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy

kedden, e hó 4-én

az orfeum és kabaret ünnepélyes megnyitása.

Az előadásokon kizárólag elsőrendű művészek működnek közre, a műsor pedig

szigoruan családi.

Az ünnepélyes megnyitás kedvező esetben a kerthelyiségben, különben a

diszteremben lesz.

Naponta kacagató bohózat.

Kezdeté este 8 órakor.

Belépti-díj: Első hely 1 kor. 50 fillér, második hely 1 korona.

A nagyérdemű közönség pártfogásáért esedezik

tisztelettel:

Jaulus Morini,

igazgató.

1840

Dr. Székely Károly

109 orvos

lakását

Batthyány-utca 27. II. emelet-ről, ugyanott földszint ajtó 2. szám alá

helyezte át.

1810

Dr. Csiky Ödön

ügyvéd,

ügyvédi irodáját

1817

Ferdinánd-utca 8. szám alatt

megnyitotta.

Aradi Ipar- és Népbank.

Alapított 1869-ben

Intézeti vagyon 2,350.000 kor.

Franciaországra szóló

minden fizetés, bankszerű megbízás teljesítését, továbbá utalványok és hitellevelek kiállítását a legelőzékenyebben vállalja el az

Aradi Ipar- és Népbank.

Elfogad

betéteket

felmondás nélküli visszafizetésre 4%
és állandó elhelyezésre 4 1/2%
kamat mellett. 1925

Szlvarka hüvelyek nagy választékban. 981

Naponta többször frissen pörkölt kávé

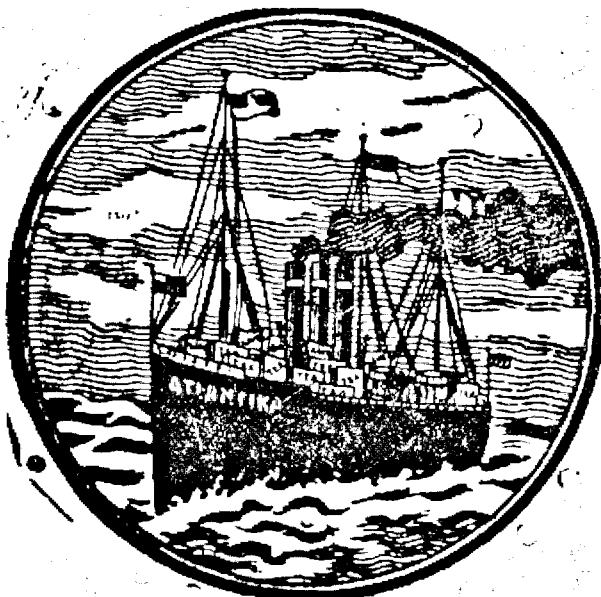
fűszer és illatszer KÁROS SZAGÁTÓL mentesen

Csakis az

Atlantika

kávé és tea behozatalnál kapható. 421

Villanyüzemű kávépörkölőnk működésben látható a kirakatban.

Arad, Andrassy-tér 20. Fischer Eliz-palota.
Városi és megyei telefon 609.

Napoleon

Irta: **Fodor Sándor.**

Előszót irt hozzá: **Marczali Henrik.**

Ára: negyedréta, albumalakú díszes kiadásban, füzve 8 korona. Ugyanaz, díszesen bekötve 10 kor.

Egész könyvtárt tesz ki a Napoleonról szóló külföldi irodalom, de magyar nyelven most jelenik meg először ennek a csodálatos embernek a története. Mindvégig rendkívül érdekes és tanulságos olvasmány a felnőtteknek éppen úgy, mint az érettebb ifjúságnak, mert Napoleon életpályája a legszebb, a legérdekesebb és a legtanulságosabb történetek egyike. — A könyvet 16 mellékleten Meissoniér, Delaroché, Verescsagin, Gerard, stb. képei díszítik.

HERCZEG FERENC

új könyve

SZERELMESEK

ÁRA: füzve 4 korona.

Diszkötésben 6 korona.

HERCZEG FERENC két művészi elbeszélését foglalta e közös cím alá, az egyik: Huszti Huszti; a másik: Férfit hűség. Az egyiknek vidám, csipős humora és a másiknak finom, szelid melancholiája pedig Herczeg Ferenc páratlan művészetét más és más oldalról mutatja.

Kaphatók: 981

KERPEL IZSÓ

könyvkereskedésében

ARADON, Andrassy-tér 20. sz.

(Fischer Eliz-palota.)

Kramarovics József

Saját készítményű bőröndök mindenféle kivitelben, úgy kicsinyben és nagyban eladás. Női kezítések a legfinomabbtól a legolcsóbbig, továbbá pép, dohány, belsőtárcák, iskolatáskák, iskolatáskák, javításokat jutányos áron eszközölöm.

bőrönd- és bőrdisznárú üzlet
ARAD, SZABADSÁG TÉR 3. SZ.

Zálogházból

gyémánt és brillians fűbevalók és gyűrűk, aranyláncok, mindenféle ékszereket ezüstneműeket kiváltak és veszek. Farkas Streicher Arad, Tökölly-tér 1. 1771

„Bogárszemű 108.”

kérem elkésett levelét főpostán posterestante átvenni. 1819

„Arva”

Főpostán levele van Diskrét uri baráttól. 1808

Simándon

a piactéren egy üzlethelyiség, melyben 12 év óta vegyeskereskedés van, fetelep, 5 szobás lakás, mellék helyiségek, raktár, augusztus 1-től 6, esetleg 10 évre bérbeadó. Bővebbet Brandeis Henriknél, Simándon. 1768

Választó-utca 60. sz. alatt

(Maros felől jobb kézre) egy üres telek 1000 m² területtel olcsón eladó. Bővebbet Lahner György-u. 8. sz. 1767

Jég és sör kihordáshoz

való zárt egyfogata kocsi megvételre kerestetnek. Bővebbet Rics J. és Társa cégnél Arad, Szabadság-tér 5. sz. 1823

Kerestelik

háztartásban jártas középkorú erős nő beteg nő mellé. Cím a kiadóhivatalban. 1822

Tanulóleányok

fizetéssel harisnyakötődémben felvétetnek. Özv. Braun Ignácznéval Weitzer János-utca 15. 1832

Petőfi-utca 10. számú ház

lebontása folytán a tetőszerkezet zsindelyvel és pléhfedéssel együtt ajtók, ablakok, padozatok, egészben vagy részben eladók. Írtekezni ugyanott. 1830

Egy jóforgalmu fűszerüzlet

augusztus 1-től kiadó. Értekezni lehet Tóth Pál kocsmárosnál Boros Béni-tér 23. 1829

Eladó kávémérés.

Egy jó forgalmu kávémérés más vállalat miatt azonnal eladó. Lázár Vilmos-utca 3. sz. 1789

Tanuló leány

alkalmazást nyer Kerpel Izsó könyvkereskedésében Aradon, Andrásy-tér 20. sz. 1839

Egy jókarban levő

szőnyegdiván eladó Közelebbit a kiadóhivatalban. 1834

Eladó magánlak

6 szoba, fürdőszoba, nagy kert. Tökölly Imre-utca (Halász-utca) 45. sz. 1681

Francia és német nyelvet

elméletileg, valamint társalgást modorban tanít legújabb módszer szerint. Cím a kiadóhivatalban. 1759

Kétszárnyu nagykapu

jó karban, olcsón eladó. Bővebbet Stern Cecília, Forray-utca 2. 1733

Üres szobát keresek

az Andrásy-tér vagy annak közelében, ajánlatot Singer Sándor üzletébe, kérek, Andrásy-tér 16., divatüzletben. 1785

Szöllőkaró

száraz, bármily mennyiségben legolcsóbban kapható Cukor Lászlónál, Aradon és Lippán. 1782

Vendéglő

szép kerthelyiséggel, tekepályával, régi üzlet, más vállalat miatt eladó. Ugyanott egy kinematograf, meszfényvilágítás teljes felszereléssel eladó, uriházba vagy utazásra alkalmas. Cím a kiadóhivatalban. 1797

Új zsebkiadásu albumok!

Operet-album, Fráter műsor-dalai, Cabaret-dalok, Táncdarabok, Kuruc-dalok új zsebalaku kiadása, melyek a Fráter féle nótáskönyv mintájára csupa elsőrendű zeneszámokból vannak összeállítva, kitűnő letétben, 2 kerónájával kaphatók Kerpel Izsó könyvkereskedésében, Aradon. Vidékre 2 kor. beküldése ellenében bérmentve. 262

Elegánsan bútorozott

különbejáratu szoba fürdőszoba, esetleg zongora használattal kiadó. Boros Béni-tér 9. 1837

Jég

kapható háztartási célokra naponta házhoz szállítva. Petőfi-u. 7a. — Telephon 199. sz. 1292

Jégszekrény,

jéggel együtt, részletre kapható Messerl. Masó jégszekrénygyára Arad Szt.-Pál-utca 11. Telefon 348. 1524

Fényképezési cikkek.

Bármily gyártmányu fényképező gépeket előnyös részletfizetésre. Fényképezési lencsék bármely minőségben, s az összes fényképezési kellékek és újdonságok rendkívüli előnyárban. Bloch H. papírkereskedése és könyvnyomdája. Fényképezési cikkek gyári raktára. Telefon 126. sz. 600 oldalas árjegyzék kívánára ingyen. Vidéki rendelésekhez részletes használati utasítás és újdonságok ismertetése lesz mellékelve. 1215

Mian szerb király élete

és szerelmei, írta Georgevits Vladan volt szerb minisztereinek. Német kiadásban kapható I. és II. kötet. Fia. könyvkereskedésében Arad. Telefon 517. 178

Új mosó és vasaló intézet!

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy Bocskai-tér 3. sz. (Tököllyházban) egy

Mosó és vasaló intézetet

nyitottam, hol mindennemű fehérneműket és függönyök tisztítását és vasalását elvállalom. — Főelvérem szolid kiszolgálás. — Kívánatra házhoz is megyek és hazaszállítok. 1736

Szives pártfogást kér

Messer Illés,

mosó- és vasaló-intézet tulajdonos.

Az előkelő közönség kedvelt

Palermó Pörkölt Kávéja!

Dürr Gusztáv

kávé nagykereskedéséből

Arad, a városházzal szemben.

Próbálja meg ismételten a Palermó pörkölt kávéját, amelynél jobb kávé nem létezik. Ugy fekete, mint tejes kávénak szapora és kiadó, ize, aromája páratlan finom és jó.

Ennél jobb kávé nem létezik !!

A legnagyobb szakértelemmel összeválogatott legjobb fajok! Csakis céggel ellátott 1/4 és 1/2 kilós lezárt csomagokban jön forgalomba.

Közvetlen behozatal a tengeri kikötőből.

Próba mintát Palermó kávéból egy csésze kávéra megízlelés céljából ingyen adok.

Kugler-féle (Gerbaud) csokoládé gyártmányai, főző és csemege csokoládékból mindenféle friss minőségekben állandóan raktáron.

Legméltányosabb ár!

185 Városi és megyei telefon 118.

Pörköltés hőlégen naponta többször.

Kuhl Mihály ruha-műfestő és vegytisztító intézete.

Intézet: Aulich Lajos-utca 13. szám. ARAD. Üzlet: Deák Ferenc-utca 39. szám.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a mai kor igényeinek megfelelő RUHA-MŰFESTŐ és VEGYTISZTÍTÓ-INTÉZETET NYITOTTAM,

amelyben elvállalom minden e szakmába tartozó festést és tisztítást. Női, uri és egyenruhákat, valamint selyem, bárson, plüss, szövet, batist, csipkék, tül, crepe, keztűk, szőrmeműek, muffok, boák, bali-belépők, szőnyegek, futók, asztal és ágyterítők, tunisz és csipkefüggönyök, napernyők, arany, ezüst és gyöngyhímzések stb. bármely díszlet minden bontás nélkül festenek és tisztítanak. Jutányos árak. Pontos kiszolgálás. Postai megrendelések gyorsan és lelkismeretesen teljesíttetnek. — A n. é. közönség szives jóindulatába és kegyes pártfogásába átalnom vállalatomat, kérem nagybecsű bizalmárai megtisztelni. 1761

Arad nyomda részvényiársaság könyvnyomdája.

Nyomatott kurzweil géppel a lac a budapesti festékgyárának festőkével.